

14.993

10.9.

Athenaeum
olyvasóház

Kövér

Margit

férje

1.

X. 9.

N. M.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

7 p. m

(X. 9)

AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA.

Magyar Széchenyi Könyvtár

MARGIT FÉRJE.

REGÉNY ÉS EGYÉB ELBE-
SZÉLÉSEK KÉT KÖTETBEN.

IRTA

KÖVÉR ILMA.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

(R
2)

14993/10/9

~~25529~~

A.M.N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyom. növekedéskalapó
1902 év 269 sz.

R
1965

I.

A gépeknek mozdulatlan volta, a szavavesztett némaság a máskor dübörgő, zakatoló gépióriások birodalmában, meg az, hogy most egy felhőfoszlányt érő füst se emelkedik ki a lélegzetvétel nélkül bámuló hosszú kürtökből, jelezik, hogy ma szünetel a munka a gyárban.

Néhány kimosakodott, ünneplőjébe bujt munkás támogatja hátával a gépház ajtóját. A többiek csoportonként állongálnak a gyárépület téres udvarán; élükön Csutor Mihály bácsi, az öreg munkavezető. Régi ember, még abból a sütetből való, amikor alárendelt nem hangoztatta a ma vallott elvet: »Ami a tied, az az enyém s ami az enyém, ahhoz neked semmi közöd« . . .

Sűrű egymásutánban érkeznek a vendégek. Magán- és bérfogatok képeznek beláthatlan sorfalat a terjedelmes épület előtt, amelynek füstlepte kőfala, az a szilárd, egyszerű, de ugyszólván örök időt biztosító alakzata, hű képét adja annak a másik biztos alapnak, amelyre a Darvas-

ház erkölcsi és anyagi épsége van helyezve.
»Alapított 1793-ban«.

Ennyit mond az igénytelen czimtábla, amely a gazdasági gépgyár bejárata fölött függ. Ósdi épület, amit kegyeletes előítélettel őriz meg a mostani tulajdonos: Darvas Domokos, olyan formában, amint atyja a nagyatyjától s ez az előbbi-től átvette.

Megszűnik az udvaron ácsorgók közt a jövés-menés. A kíváncsiság veszi át a főszerepet. Itt az asszony nép (a munkások hozzátartozói) nyomul előtérbe.

— Már jönnek! Már jönnek!

Minden szem a lépcsők felé fordul, ahol páronkint vonul le a nászmenet. A munkások alázatos tisztelettel emelnek kalapot a főnök előtt. Mikor pedig az elegans, délczeg alaku vőlegényt megpillantják, összebujik a sok asszonyfej s mintha egy torokból hangzanék az elragadtatásnak alig visszanyomható kitörése:

— De szép ember ez a Zsolnay gróf!

A munkásoknak az a része, amely már hajtövéig benne vergődik a hypersoczializmusban, meg nem állja, hogy a fogai közt el ne dűnnyögje:

— Mit meg nem vásárolhat az ember pénzért!? Az urunk is csak a kezemunkája után él, mint mi; de mert a szerencse neki jobban kedvezett, hát az ő lányát gróf veszi feleségül, míg mi örülhetünk, ha egy rongyos mesterlegény

köti be a mieinknek a fejét. Hát már mégis rendet kék vágni ezen a világon!

Megint az asszonyok vették át a szót. Összesúgtak:

— Jaj, de gyönyörű a Margit kisasszony! Olyan, mint egy mesebeli tündér.

Ez nem is volt túlzás; mert ma már mesébe való az a leányos szendesség, az a varázslatos nőiesség, amely azon a még kissé fejletlen, de már is tökéletesen plasztikus alakon előmlik.

Csak éppen bűvös nézésű szemei fénylenek át a sűrű fátyolon. Két másik szemet keres félénk tekintete; keresi szívével, lelkének minden gondolatával. Rátalált. A grófi vőlegény szinte elnyeli tüzes pillantásával.

Most egymás mellé kerül az a kettő, akik a nap hősei. Képzелhetlen ellentétek. Egy megrebbent galamb, aki mégis annyi bizalommal simul párjához. Mi mindent beszél az a tartózkodó tekintet: a szűzi szeméremtől a legodaadóbb szerelemig; benne sugárzik egy áttetszőn tiszta női léleknek egész skálája.

És a másik? Hát azt sem lehet egy tekintetben hagyni.

Zsolnay Ervin gróf a férfiszépségnek abból a fajtájából való, amely tolvajmódra lopja be magát az asszonyszívbe.

Az öreg Csutor Mihály állandó ostromnak van kitéve.

— Ki az a szép asszony amott, Csutor bácsi, aki Baán Miklós, az üzletvezető úr karján jött le?

— Rétháty bárónő.

Alázatosan emelt kalapot az öreg, mikor mellette mentek el a szóban levők.

Baán Miklós szívélyesen viszonzta a köszönést, aztán ismét elmerült a mérhetlen semmibe az a két mélyre látó dióbarna szem.

— Aha, hát csak ez az egyetlen uri dáma van itt a vőlegény részéről. Hát mégis csak lenézik azok Darvas urat, ha el is halászott egyet közülök — suttozta egyike az örök elégedetlenkedőknek.

— Lenézik az öreg apádat, — vágott oda a vén munkavezető. — Senki se ismeri a gazdánkat úgy, mint én, hogy soha egy gondolata se hajlott afféle kapaszkodásra; de még azt se mondom, hogy egy szóra beleegyezett ebbe a házasságba, a mit kezdetben határozottan ellenzett, és nem tudom, hogy ma is nem volna-e elégedett Darvas ur, ha valami polgári sorsu emberre bízhatja a leánya, az egyetlen gyermeke jövőjét.

Megint asszony tette a kérdést:

— A Margit kisasszony anyja is bárónő volt, ugy-e Csutor bácsi?

— Az; — odázta el az öreg a kíváncsiszkodást.

De most már közbe keveredett az életpárja

is, aki házvezetőnként volt alkalmazva az uraságnál.

— Bárónó ám szógám, akit azonban nem azért vett feleségül Darvas ur, mert tán nagy vagyont hozott a házba, de mivel halálosan beleszeretett a szép bárókisasszonyba. Hanem hát az nem szerette az urát és csak a familiájáért áldozta föl magát, mikor a gazdag gyáros felesége lett. A nagy szerelem kezdetben elvette az ura tiszta látását, és csak mikor napról-napra fogyott, sorvadtt a fiatal teremtés, és mikor látta, hogy nem a lányos szemérmesség okozója annak az idegenkedésnek, amivel az ura iránt viseltetik, de valósággal borzad az ölelésétől, a csókjától, hát ettől a percztől idegen volt egymásra nézve az a kettő. Két évre rá, hogy Darvas ur feleségévé lett, meghalt. Ezt a kis gyermeket, meg akkora keserüséget hagyott erre a jóságos emberre, a mely éppen elégséges volt arra, hogy egész életét megmérgezze vele. Ami hely van a szivében, azt mind a leánya foglalja el; ezenkívül nem kell neki senki, főleg pedig nem kellenek azok az emberek, akik okozói voltak az ő, meg a felesége boldogtalanságának; akik rákényszerítették a bárókisasszonyt, hogy a Darvas ur feleségévé legyen. A felesége halála óta egy szemmel se látta az uri atyafiságot és bizony nehéz szivvel egyezett bele abba, hogy a nyáron Margit kisasszony meglátogatta az öreg grófné nagynénit.

A vén Csutor Mihály odaszólt a feleségének, hogy ne járjon már annyit a szája.

Elhallgatott, amivel most nem is sokat törődtek, mert mindenki a kijárat felé tolongott, hogy a kocsikba lássák szállni a fiatal párt, valamint a kíséretet.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

II.

Azzal a szívós kitartással várták vissza a templomból hazatérőket, amely a tömeget jellemzi.

A fiatal asszonyka férje karján fogadta az otthon megújított szerencsekivánatokat.

Rövid lakoma következett, amely után Margit utoljára lépte át az ő kedves szobácskájának a küszöbét, hogy felöltse utiruháját.

Amit odalenn ős együgyűséggel tett a bárdolatlan elem, ezt képviselte valamivel rafináltabb módon Rom Adámné, egy nagykereskedőnek korosodásnak és testesedésnek indult életfelezője.

Asztalbontás után a nevezett asszonyság Darvas mellé került, akiből aztán tiz körömmel vájta volna ki a családi ügyeket.

— Na, mindenesetre szép szerencse Margitkára nézve. Hisz az ön leányának tekintélyes hozománya van; de a férje sem szegény, amint hallom.

— Ellenkezőleg; — iparkodott lerázni az alkalmatlankodót Darvas, akinek begombolkozott jellemét külsőleg is elárulta minden vonása.

Ebbe az emberbe se szaván, se orczáján át be nem jut egykönnyen valaki. Pedig nincs benn semmi, mint színbecsületesség, meg egy régi seb a szivén. Ezt rejtegeti illetéktelen szemek elől.

Most az a kérdés következett, hogy hova utazik a fiatal pár?

— Mindenekelőtt Zsolnay falusi birtokára, onnét Olaszország felé veszik utjukat.

Rétháty bárónő jött ki a szomszéd szobából. Most már az vont a magára Romné ő nagysága széles körbe kiágazó figyelmét.

— Ki az a szép asszony, Darvas úr.

— Rétháty Anta bárónő, férjezett Tarcsay Elekné. A férje dúsgazdag nagybirtokos volt s a környék Adonisának tartották.

— Ahah! Özvegy?

— Nem. Elvált a férjétől.

— Elvált asszony? ... Ahah! Rokon?

— Anyáról első fokban unokanővére Zsolnaynak.

— Ahah! És a tanti, akinél Margitka nyaralt, az öreg Szirmay grófné, szintén rokona az ön vejének?

— Az; nagynénje másodfokban.

Ujra azt mondta, hogy »Ahah!«

Rétháty bárónő nagy érdeklődéssel révedezett a térséges udvaron, amelyet nappali világozással szórt be a teli hold fénye. A mellette álló Baán Miklóshoz fordult:

— Milyen érdekes látvány egy ilyen minden zugában munkának szentelt hely.

— Nekünk bizonyára az; — felelt a merengéséből csak félig-meddig fölócsudott fiatal férfi.

— Képzelem azt a lázas tevékenységet, ami itt végbe megy, mikor a gépek zakatolnak, működésben van a tömérdek motor.

— Érdekli a bárónőt az efféle?

— Kimondhatlanul.

— Mi érdekel téged olyan kimondhatlanul, kedves Anta?

Valami kicsinylésféle jelent meg a szép asszony ajkai körül, mikor a hozzájuk lépett Zsolnay gróf enyelegve tett kérdésére felelt:

— Téged nem érdekel az efféle.

— Engem ne érdekelne, amiről te beszélsz, kedves . . .

— Nem. Sőt meg se hallgatnád; mert nézd, ott jön bájos kis feleséged útra készen.

Eltalálta a bárónő. Zsolnay, aki az imént a szalon-férfi obligát udvariasságának érzetében intézte hozzá szavait, megfeledkezett az udvariasságnak nála szentirásként betartott szabályairól és bizony minta figyelmetlenséggel fordított hátat unokanővérének, hogy Margit elé siessen, akiről nehéz lett volna megállapítani, mikor volt elbűvölőbb: imént az ünnepi ruhában-e, vagy most az egyszerű, de rendkívül izléses utiöltözékben.

A bárónő folytatta a félbehagyott társalgást a fiatal üzletvezetővel.

— Én azt hiszem, akik dolgoznak, azok mind boldogok lehetnek.

Ujra elmerengett a fölött a gépcsoport fölött.

— Milyen érdekes látvány lehet, mikor egy ilyen gép, ilyen százkezű óriás végzi az ő bámulatos munkáját. Az a méltóságteljes működés, ahogyan ez a folyton mormoló szörnyeteg zakatol, olybá tűnik föl, mintha egy egész munkástelepet látnánk magunk előtt. Csupa kötelességtudó, szorgalmas nép, akiknek egy perczig se pihen a kezük. Aztán ott van a fölöttük örökdő láthatatlan főnök, aki egyhangu, ünnepélyes komolysággal osztja parancsait abban a misztikus zúgásban. Oh, a munka üdén tartja a szellemet, szinte fölvillanyozza a lelket, ugy-ebár?

— És csillapít és nyugalmat ad.

Különös búskomorság volt ebben a jóformán önkénytelenül kiejtett válaszban.

Valaki megszólította a bárónőt, aki aztán egy közelálló csoporthoz szegődött.

Baán Miklós átment a szomszéd szobába.

A fiatal üzletvezető éppen a ház ura mellett haladt el, aki ekkorra már szerencsésen megszabadult Rom Adámné társaságától és a házi-orvossal beszélgetett, akihez régi barátság fűzi.

— Derék, jóra való fiú — jegyezte meg az orvos, Baán után nézve.

— És tehetséges. Valósággal jobb kezem. Ma este ő is utazik. Sürgős ügy lebonyolítása végett holnap Bécsben kell lennie.

— Én mindig azt hittem, hogy ez a két gyermek összekerül, — szólt némi szünet után az orvos.

— Ugy látszik, csak aféle gyermekbarátság volt; pedig biztosítlak, hogy egy cseppet se idegenkedtem volna ettől. Hiába, azt a fiut ugy ismerem, mint magamat és sokkal megnyugtatóbb olyannak adni egyetlen gyermekünket, akinek jellemét már egészen kiismertük, mint egy vad idegenre bizni féltett kincsünk jövőjét. De hát a sors és a sziv utai kitanulmányozhatlanok.

Az indulás idejének bekövetkeztével Zsolnay Ervin gróf előbb a vendégektől vett búcsút, majd Darvashoz lépett.

Az öreg gyáros megilletődéssel szoritotta keblére a vejét és szinte könyörgő hangon mondta:

— Margit jövője most már a maga kezébe van letéve, édes fiam. Tegye boldoggá a gyermekemet.

A gróf melegen viszonzta apósa ölelését. Áradozó szavakban biztosította, hogy életével is kész volna megváltani az imádott teremtség boldogságát.

Margit ezalatt szívélyes istenhozzádot mondott jelenlevő barátnőinek és a többi ismerősnek. Aztán tévetegen nézett körül, mintha keresne

valakit, akit végre a szomszédos szobában pillantott meg.

Átsietett.

Könnyü, nesztelen léptekkel közeledett az ablakhoz. Kezét rátette a mélyen gondolataiba borult Baán Miklós karjára. Lágy hangon mondta:

— Isten veled, édes Miklós.

A fiatal férfi láthatólag összerezzenet.

— Isten önnel, grófné.

— Miklós!

Átértette a hangból, a nézésből, ahogyan Margit rávetette szemeit, hogy mennyire megütközött a fiatal asszony ama rideg három szó hallatára. Lesütötte tekintetét s mintegy mentegetődzve szólt:

— A köztünk levő rangkülönbség most már nem engedné...

Élénken vágott szavába Margit:

— Mint eddig, ezután is az maradsz nekem, aki voltál: kedves jó testvérem, egyetlen igaz barátom. Kérlek, Miklós, ne keserítsd el a mai szép napomat.

Megfogta a fiatal férfi kezét, mely az ablak keresztfáján pihent. Szemrehányólag nézett rá.

— Lásd, ezt nem vártam volna tőled.

Baán Miklós föl se vetette szemeit. Mintegy a kényszer behatásának engedve, elfojtott hangon ejtette ki:

— Bocsáss meg.

— Ha megigéred, hogy többé nem lesz ilyen csunya. Tudod mit mondott a napokban Csutor bácsi? »Nem veszi észre, Margit kisasszony, hogy Miklós ur egy idő óta olyan szeszélyes, olyan kelletlen, mint valami rossz gyermek?«
»Én semmi változást se találok rajta. Csutor bácsi csak képzelődik. Miklós most is olyan, mint eddig volt.«

Kesernyés mosoly futott át Baán ajkain.

— Köszönöm, hogy pártomat fogtad.

— Kötelességem volt: hisz te olyan jó vagy hozzám gyermekkorom óta. Sokat beszéltem rólad Ervinnek is. Elmondtam, hogy milyen igazi jó testvér vagy te. Ő már is rokonszenvezik veled. Remélem, hogy ti ketten jó barátok lesztek. Na, Isten veled. A viszontlátásig. Látogass meg mielőbb.

Szinte odarepült az ajtóhoz, mert már a küszöbön leste a férje.

Ragyogó tekintettel fogta föl a gróf azt az édes pillantást. Kéjes mosoly rezgett ajkai körül, amint oda nyújtotta karjait:

— Jöjj, angyalom, mert elkésünk.

Amint Margit elfordult az ablaktól, egy lan-kadt fehér rózsabimbó kiesett a mellére tűzött virágok közül. Oda hullt Baán Miklós lábai elé.

Egészen önkénytelenül tette azt, hogy lehajolt a parányi virág után. Fölvette. Egy pillanatig

tévetegen nézte azt a bágyadt, illatos kis jószágot, amely a szép menyasszony keblén pihent pár másodperc előtt.

Megrázkódott, mintha egy föl villant gondolatot, egy akarata ellen támadt érzést próbálna lerázni. Sikerült.

Hidegen, szinte daczos kifejezéssel azon a férfiasan nyugodt arczon, szétszaggatta a fehér rózsabimbót.

A piczi, lágy szirmok egyenkint hulltak vissza oda, ahonnan az imént fölemelték.

Micsoda kegyetlen művelet volt ez, amelyet úgy végzett az az erős férfi, mintha egy nála hatalmasabb ellenféllel kelt volna tusára.

Hát mit véthetett neki az az ártatlan kis virág? . . .

— Miklós fiam, gyere, már indulunk.

III.

Néhány egészen bizalmas ismerős csatlakozott, hogy a fiatal párt kikísérjék a vonathoz.

A kapu előtt ott állongáltak a munkások, akik a maguk egyszerű módja szerint szintén búcsút akartak venni főnökük leányától.

Csutor Mihály se maradhatott hátra. Szeme előtt nőtt ilyen nagygyá és széppé ez a kedves teremtés. Látni akarja még egyszer és el akarja mondani, hogy legyen olyan szerencsés, amilyen jó volt mindig.

Az öreg munkavezető egy-két lépéssel a kocsi felé tartott, amelyben most helyezkedett el a gróf és fiatal felesége.

— Isten áldja meg, édes Csutor bácsi; — hangzott Margit kellemesen csengő szava.

Ez a szivélyesség, amit soha se mert volna remélni egy grófnévá vált kisasszonytól, nagy zavarba ejtette az öreget. Elfelejtette a dikcíót, amit mondandó volt és megilletődve dadogta:

— Tessék boldognak lenni, Margit kisasszoy.

Zsolnay hangosan nevetett.

— Megsérti szegény öreget ... Nagyon jó ember ... nem érdemelné.

Halkan súgta ezt férjének a grófné; aztán ismét az öreghez fordult:

— Nagyon köszönöm, édes Csutor bácsi.

Ugyane perczben Baán Miklós lépett a vén munkáshoz, akinek szinte tüntetőleg nyujto^{ta} kezét:

— Isten vele, kedves öregem.

Csutor Mihály keze annak a mindenki által nagyrabecsült fiatal férfinak a kezében pihent. Hát ez nagy elégtétel volt rája nézve. Megcsillogtak a kihamvadt szemei. Az a pillantása, amit Miklósra vetett, hálát fejezett ki, a másik a kocsiban ülő grófra esett s ezt látszott mondani:

— Lássa, lássa, mégse vagyok én olyan nevetéséges ember ...

És aztán nézett maga elé és mormogott magában. Azt mondta, ugy befelé, hogy más meg ne hallja:

— Milyen nemeslelkü mind a kettő ... és mégis ... Pedig bizony jobb lett volna ugy, és nem jól van így ...

A második kocsiba az örömapa ült föl barátjával, a háziorvossal és Baán Miklóssal, aki szintén utazik a bécsi vonattal, mely néhány perczczel később indul, mint az, amelyen a fiatal pár röpül új fészke felé.

A harmadik kocsit Rétháty bárónő foglalta el Bozsoky Gedeonnal. Állítólag földbirtokos, amiről azonban csak akkor vesz tudomást, amikor birtokának kezelője rendelkezésére bocsátja azt az évente csökkenő árendát, mely véletlenül nem kerül direkt Kohn és társai zsebébe.

Bozsokyt még iskolapajtási viszony köti Zsolnayhoz. A vőfély tisztét viselte a szertartáson.

Igazi kabinetalak. Alacsony, köpczös, rettenetesen kerek ábrázatu uri ember. Két örökké bámulni látszó zöldesszürke szemével, mintha még a túélesre pödrött, csodálatosan előre szögellő vörhenyes bajusza is folyton azt fixirozná, akit szemügyre vett.

— Ki az a morózus fiatal ember? Nem ismeri báróné? — kérdezte Bozsoky Gida, mikor neki gördült a fogatjuk, amelynek indulása előtt szemmel, bajusszal kontemplálta Baán Miklóst.

— Nagyon rokonszenves fiatal ember. Fogadott fia Darvasnak.

— Ugy?

Elhallgatott. Kis vártatva ismét megszólalt

— Hanem szerencsés kopé ez az Ervin az asszonyok körül. Senki se képes neki ellentállni. Bizonyosság erre a Marietta esete . . . Hopp, pardon . . .

— Óh, csak bátran. Én már asszony vagyok, még pedig olyan asszony, aki ismeri a férfiakat

a maguk gonosz mivoltában. Nos, hát mit mondott Mariettáról, arról a színésznőről? . . .

— Esedezem, csak lovarművész nő volt.

— Körülbelül egy éve lehet annak, hogy Rohitay Oszkár említette előttem ezt a nevet. Ha nem csalódom, ez valami párisi kalandja volt Ervinnek? . . .

— Az. Tisztelt unokafivére Párisban időzése alatt, amikor én is ott világot láttam, a maga szokott módja szerint beleszeretett a szép lovárnőbe és olyan kitarással ostromolta a szépséges start, amelyet az ellenállás szül az Ervin-féle jöttem, láttam, győztem Caesaroknál. Mert a leány a megközelíthetlent adta. Képzeltetlen bolondságokra ragadtatta magát.

— Amilyenek csak Ervintől telnek ki; nemde?

— És amilyeneket csak Párisban lehet elkövetni, ahol megvan ehhez a különleges keret, a hangulat, a légkör.

— Egy alkalommal azonban pórul járt. Egy este ugyanis azt tette, hogy a czirkusz előadásának kezdete előtt ezer frankot nyomott annak a lovásznak kezébe, aki Mariettát segíti nyeregbe. Alhajat tett, felöltötte ruháját a megvesztegetettnek és odaállt a porondra. Mind ezt csak azért, hogy pillanatra kezén érezze az apró lábakat. A szép Marietta azonban fölismerte az ál-lovaszt s egy véletlennek látszó

ostorlegyintéssel akkorát suhintott Zsolnay gróf hátára, hogy ez hangosan fölsziszszent belé. Többen álltunk a művészek bejárata előtt, akik szemtanui voltunk ennek a váratlan ríposztnak.

— És ennyiből állt az egész kaland?

— Azaz, hogy itt vette kezdetét. Ez energikus önvédelem még jobban tüzelte. Villogó szemekkel mondta: »Most már azért is!« És amire Zsolnay Ervin azt mondja: »Ezt akarom!« szolgálai alázattal hajt előtte fejet a sors. Ugy szórta a pénzt, mint a cséplőgép a polyvát.

— És az erélyes Marietta? . . .

— Kapitulált, mint a többi.

Ez a viszony egy év alatt zátonyra juttatta a már meglehetősen zilált pénzviszonyok közt álló gróft. Egy szép napon aztán azt tette, amit tenni szokott: elhagyta Párist, el Mariettát, anélkül jóformán, hogy búcsút vett volna tőle. Ráunt mind a kettőre, na meg beütött az az idő, mikor az anyagi lehetetlenség került felül. És lássa bárónő, hogy mennyire beczeni Ervint a sors; ismét belecsöppen egy váratlan, tekintélyes örökségbe. Visszanyeri már-már megingott pozícióját a társaságban és most fölszedi hymen rózsás béklyóit, hogy a házi tűzhely kellemes, egyenletes melegségénél . . . Hahaha! szerencsés kópé, ugy-ebár?

A kérdézet csak vállat vont.

A pályaudvarhoz értek.

Mig a vonat elindult, a fiatal pár az ablaknál csevegett a perronon álló Darvassal s a többiekkel.

Már jó messze futott a gyorsan zakatoló vonat s Margit még folyton ott merengett az ablak mellett. A hold ezüstös fátyolával betértett térségen révedezett. Ugy elnézte azt a vándorló panorámát. Persze más szemmel, más behatások alatt, mint a közömbös utas. Ő előtte milyen más jelentősége volt annak a hold fényes szálaival áttört tájnak. Mást olvasott ki a jelzőtábla bambán bámuló nagy szemének fehérrel karikázott vörös pupilájából, épugy, mint más jelentőséggel birt rá nézve az el-elsuhanó, vadszőlővel befuttatott kis őrház, az őr jeladó lámpája, a vörös lobogó és mást beszéltek a fák buja lombjai, amint csöndesen ringatta őket a langyos őszi szellő.

Minden élő és élettelen tárgyban benne volt az a rejtelmes, az a sejtelmes, az a félig alélt, de oly édes zsibbadtság, amely ismeretlen, kellemes remegésbe hozta a lelkét.

Misztikus félhomály terjengett a kocsi belsejében, amelyben csak ők ketten voltak. A tetőről bágyatag világosságot szóró lámpa odatüzött Zsolnay arczába, amely még a rendesnél is halványabb volt, csak szemeinek kitágult pupilái tüzeltek abban a fehér arcban.

Tán rá is elragadt a tartózkodás, ami abból

a fiatal nőből kisugárzott. Ott állt Margit mögött és nézett megbüvölve, neki azonban nem az szerzett gyönyörüséget, amit künn látott.

A fiatal asszony hirtelen visszafordult a férjéhez, aki e pillanatban keresztül nyúlt a felesége válla fölött és lebocsátotta a függönyt.

— Már megelégette? hisz olyan szép...

— Oh, igen, elragadóan szép az én Margitom. Rajta kívül nem látok, nem nézek senkit, semmit.

Az apró kezek megremegtek a szenvedélyes szorítás alatt, amelylyel ajkához emelte Zsolnay gróf.

— Mi bajod? ugy remeg a kezed, ugy remeg egész tested...?

Margit alig hallhatóan felelt:

— Nem tudom.

Mind a két karjával átölelte, szinte fulladozó hangon súgta a fülébe:

— Hisz imádlak... Hisz szeretsz.

Az a lány, behizelgő hang volt ez, amely ugy bele tudta magát lopni abba a fiatal szivbe és amely most is mosolyt varázsolt azokra a szép ajkakra.

— Hát mondd, hogy szeretsz te is; mondd, hogy az enyém vagy. Mondd!

— Igen.

Az ajkai reszkettek; remegett egész teste. Édes félelem volt ez: félt attól, akinek mind-

emellett maga simult kebléhez. Alig hallhatóan ismételte:

— Igen.

Mivel a függöny le volt bocsátva, nem láthatták a gyorsvonatot, amely az első megállónál beérte és elrobogott az ő személyvonatuk mellett.

Mint valami leszaladó csillag, úgy villant meg a tovaröpülő kocsisornak a végére akasztott piros lámpa.

Ezt se látták.

Ezen a vonaton utazott Baán Miklós Bécs felé.

IV.

Amiket Csutor Mihály felesége elregélt a gazdájuk multjából, az teljesen megfelelt a valóságnak. Házaselete szerencsétlen volt a szegény embernek.

Felesége halála után, akit imádott s aki felől csak később tudta meg a kétségbeejtő igazságot, hogy nem szereti őt, teljesen visszavonult és csakis egyetlen gyermekének élt.

A két tagból álló család pár év multán egygyel megszaporodott: a derék gyáros magához fogadta egy barátjának és távoli rokonának apátlan, anyátlan árváját.

Darvas Domokos egészen elszigetelte magát ebbe a parányi családba, amelyet ugyszólván szüzies mivoltában tudott megőrizni a korszellem sokféle miazmái ellen.

Tizenhároméves volt Baán Miklós, mikor új otthonába került. Az apja szobrász volt s mint a hirnévre utazó individuumok rendesen, hangzatos nevén kívül egyebet nem hagyott árvájára.

Szomorú sors várt volna a kis Miklósra, ha a gyászsziertartás után oda nem lép a szóval szánakozók csoportjába Darvas Domokos s a sok céltalan jajgatást, amit a gyermek sorsa fölött végbevittek, ketté nem vágja a férfiasan kimondott szavaival:

— Én magamhoz veszem ezt a gyereket és gondoskodom a jövőjéről.

Aztán magával vitte a gyárba.

— Ne félj semmitől, kis fiam. Embert csinállok belőled. Csak légy jó, engedelmes.

Mikor a fiu egyedül maradt a szobában, szívében azzal a csodálatos valamivel, ami ugy belecsimpajkozott a mellébe, szinte kábultan nézett körül az idegen hajlékban.

Alig fél órája annak, hogy lebocsátották az édes apját abba a mélységes gödörbe, aztán földet hánytak rá; sok-sok földet, hogy tán összeűzta minden csontját a jó apácskának.

Leült a szoba közepén levő asztal mellé és keserves zokogásban tört ki:

— Apa, apa, édes apa!

Ráborult az asztalra és sirástól csukló hangon ismételte:

— Édes, jó apuskám, ugy-e nem igaz, hogy nem jössz többé vissza?

Nem hallotta a fiu, hogy valaki benyitott a szobába és azt a suttogó hangot se hallotta, amelyen az a vékony szavu kis leány megszólalt:

— Marie, regardez ce petit garçon.

— Laissez le; vous voyez donc qu'il pleure.

Ama puffadt ábrázatu, 12—14 éves kis gallus bonne egykedvü feleletével összhangzóan, részvétlenül húzta vissza borzas fejét az ajtóból, ahonnan bekandikált. A másik parányi jószág azonban nem tágitott, sőt beljebb hatolt.

Az apró leányka a zokogó fiú háta mögé állt. Nagy szemekkel bámult rá. Egyszerre fölnyalábolt egy széket, odaczipelte a fiu mellé s fölmászott. Egyik kezét a siró gyermek vállára tette, a másik parányi kacsójával gyöngéden kezdte czirógatni az asztalra borult fejet.

— No ne sirj, kis fiú.

Miklós megrezzent. Visszabámult a csöpp leánykára, aki még egyszer kérő hangon ismételte:

— Ne sirj, kis fiú. Apuska azt mondta, hogy te az én testvérkém lész, hogy szeresselek téged. Na, ne sirj. Várj csak, majd elhozom neked a Juliska babát, meg még valamit.

A nagy bábut oda fektette a fiú térdére, az asztalra eléje rakott egy csomó főzőedényt, aztán egy kerekeken járó nagy bárányt húzott maga után.

— Nézd, itt a bariska is. Hallgasd, hogy béget.

Megnyomta az állat fejét és az engedelmesen mekegett.

— Hallod? No, most te.

Hát a gyerek akaratán, sőt tudtán kívül ránézett a gyapjas állatra, amelynek bégetéséhez kedves kaczagással szekundált a kis leány és vigan ismételtette:

— Na, most bégetesd te.

Margitka öt éves volt, Miklós meg tizenkettő. De hát mégis csak az volt a neve ennek is, hogy gyerek.

Fél óra se telt belé és együtt játszott a fiú a kis leánynyal.

Igy száritotta le az a parányi picziny az árva első könnyeit.

Csodálatos volt az, hogy a kis Miklós ezen az éjszakán nem álmodott a megsiratott édes apa felől, hanem Margitka jelent meg előtte, aki akkora keserüséget okozott neki álmában, hogy a fiúcskának, mikor fölébredt, egész nedves volt a vánkosa a sirástól.

Másnap azonban fényesen meg lett czáfolva ez a csunya álom, mert a piczi leány éppen annyi szeretettel bánt vele, mint első alkalommal.

Kezdetben önkénytelen, ösztönszerű volt a hála a fiú szívében, de hova hamarább mind tudatosabbá lett nála az elismerés, amely idő múltán olyan szeretetté nőtte ki magát, amelynek csak egy természetes fokozata van s ez a szerelem.

Husz éves volt Baán Miklós, mikor ragyogó arczczal és az okleveleknek valódi diszpéldányával beállított nevelő apja dolgozó szobájába.

Jóizü mosolylyal veregette vállát a derék öreg. És mosolygott az a bűbájos szempár is, mikor szerencsét kívánt neki. Ez az édes tekintet volt az ő vezércsillaga már ettől a percztől fogva.

Tudta, hogy szegény fiú; de munkával, szorgalommal meg lehet szerezni, amire szüksége van.

Belépett a gyárba, miután egy évig tartó tanulmányutat tett. Csakhamar jobb keze lett Darvas Domokosnak.

Szerelemről soha se beszélt a fiatal ember Margit előtt. Nem mondta neki, hogy szereti, mert hisz éreznie kell. Tőle se kérdezte soha, ha vajjon szereti-e.

Nem szerethetjük olyan forrón, olyan odaadólag azt, aki nem viszonozza érzelmeinket. A szerelemnek van erre érzéke és a szerelemben van önérzet, hogy nem tolja föl magát ott, ahol nem talál viszonzásra.

Tényekkel beszél az igaz szerelem; szóval bizonygatni, hogy szeret, erre az utolsó gézen-gúz is képes.

Ezt az elvet vallotta a fiatal ember.

Pár év előtt azt mondta Baán Miklósra egyik társa ott a műegyetemen:

— Nagy idealista ez a fiú; mindig ott valahol a felsőbb régiók közt röpköd, mig egészen kitanul a járásból itt a földön.

V.

»Kedves kis hugom!

Nem szép dolog, amit elkövetek, akkor, midőn az atya ellen leányához föllebbezek.

Stanczi néni, a te megboldogult nagyapád testvére, gyakran tudakozódik ismerőseitől ama kis lányka felől, akit ő csak olyan apró baba korában látott. Tudakozódtam közvetlen a papádtól is, aki rövidesen csak ennyit felelt: »Köszönöm az érdeklődést, Margit leányom jól érzi magát.« De én azt is irtam abban a levélben: »Küldje el hozzám a tavasszal a kis hugomat; ide a birtokomra. Jót fog tenni annak a városi lánykának egy kis friss falusi levegő.« Levelemnek erre a passzusára semmi-nemü választ nem kaptam. Most tehát közvetlen te hozzád fordulok, kicsikém. Nagy örömet szereznel Stanczi néninek azzal, ha kieszközölnéd papádtól az engedélyt, hogy pár hétre lerándulj hozzám. Már öreg vagyok és Isten a megmondhatója, mikor kell itt hagy-

nom ezt a világot. Mégis csak nehezemre esnék, ha úgy halnék meg, hogy ne is lássam egyetlen fivérem unokáját.

Várom leveledet, melyben kitüzöd érkezésed napját.

Ölel és vár

Szerető nagynénéd

Szirmay Konstancia grófné.«

— Szirmay Konstancia grófné . . .

Egy kedves, előkelő úrnő, amilyeneket például a szinpadon látott; egy olyan aranyos kedélyű nagymama alak.

Aztán elképzelt egy szép falusi kastélyt, a melyben csupa magasrangu egyéniségek tartózkodnak . . . az ő rokonai . . .

Tudja Isten, mit érzett a fiatal leány, mikor a grófnénak hozzá czimzett levelét elolvasta, kétszer egymásután.

Ujra és újra maga elé varázsolta a kastélyt, a grófi nagynénit és sok-sok másokat.

Hanem aztán szárnyát szegte ezeknek a fantasztikus kombinációknak az a »nem lehet«, amit édes apa olyan szigorún mondott ki, ahogyan soha, vagy csak mentől ritkábban hallotta beszélni.

Mikor azonban kijött az irodából, ahova repeső örömmel vitte be a néni meghívó levelét, Darvas utána nézett az ablakon át s azt mormogta magában:

— Hát most miért szomorítod így meg ezt a szegény gyermeket? S mit tehet róla az az öreg asszony, hogy a fivére anyagi érdekeinek föláldozta a leányát? . . . Rút önzés volna!

Ismét behivatta Margitot és megszokott jóságos mosolyával szólt.

— Ird meg a nagynéninek, hogy készséggel tész eleget óhajának.

— Szomorú lesz ez a ház nélküled, Margit.

Elutazása előtt való este tette Baán Miklós ezt a megjegyzést, amikor rendes szokás szerint vacsora után négykézre játszottak a fiatal leánynyal.

— Minden nap fogok neked irni.

Jól talált Margit, mikor aféle szinpadi hercegnőhöz hasonlítá a nénit. A 75 éves agg nő minden izében arisztokrata volt és e mellett nő, azaz tetszeni vágyó, kaczer, aki daczára annak, hogy testi ereje már-már cserben hagyta, még mindig volt benne annyi lelki rugékonyság, hogy terveket, sőt ártatlan ármányokat szőjjön. És hogy idecsalta e gyermeket, erre nemcsak a szive ösztökélte, de serkentette az a mellékgondolat, hogy kiszakítsa a polgári körből azt, akinek ereiben az ő vérükből is folyik.

Szirmay grófné kastélya a környék előkelőségének gyűlhelye és főleg mióta a szép Margit itt tartózkodik, sok süldő mágnásocska megfordul a háznál.

— Igazán kedves és végtelenül naiv gyermek ez az én kis hugom; nem találod, Anta? — mondta az öreg grófné egy délután, mikor a fiatalok a parkba széledtek s ő egyedül ült az erkélyen Rétháty bárónővel, aki férjétől való elválása óta minden nyarat ama kis birtokon tölt, mely rövid sétálásnyira esik a grófné jószágához.

A kérdezett mosolygott:

— Nem tagadhatom, édes tanti, hogy engem meglepett ama kis rokonunk. Én egy benszülött, telivér fővárosi leánykát vártam, abból a generációból, akik 18 éves korukban ármányos keresztkérdéseikkel zavarba ejtik a férfiakat és szabad modorukkal pirulni kényszerítik az élte-sebb nőket is. Margit a szó legszebb értelmében fiatal leány.

Vidám, kaleidoszkopszerűn változó élet uralkodott a grófné házábanál.

Utóbbi levelében, amit Darvashoz irt leánya, egész elragadtatással említette, hogy milyen jól telik ideje. Megjegyezte azonban, hogy betetőzné boldogságát, ha mindezt a jó apus és Miklós társaságában élvezhetné.

Fogadott testvérének is irt csaknem naponta.

Levelei igazi gyermekes őszinteséggel voltak fogalmazva, a legapróbb részletig beszámolt mindenről, ami itt történt. Leírta a szandolin-partikat, melyeket a kastély előtt elterülő tavon

rendeznek; délután lawn-teniszeznek és az urak footballt játszanak. Ebben Pipi báró (Felkay Fülöp) a főmester. A szandolinozásba Toto gróf (Turkóy Tódor) unokafivére vezette be. Már lovagolni is tud. Ebben Nusi (Lividay Bernát báró) volt az oktatója.

»Mind jó és vidám fiatal emberek. Olyan bohók, annyira ugrifülesek, azt várná tőlük az ember, mihelyt belépnek a szalonba, elkiáltják, hogy: »kolon.« Valamennyi egy-egy előtánczos szüntelen.«

Mikor befejezte a levelet, melyben a fönntebbieken kívül minden új ismerőst elősorolt, eszébe ötlött, hogy egyről nem tett említést. Arról a fiatal férfiről egy szóval se emlékezett meg, aki mintegy öt nap előtt tette első látogatását a kastélyban s azóta mindennapos vendég itt. Birtoka alig félóránnyira fekszik innét s rendesen lóháton szokott átjönni. A nők feltűnően foglalkoznak vele s a fiatal urak szinte kegyelettel veszik körül.

Zsolnay Ervin gróf nevét kifejedte a leveléből.

Következő tudósítását a szokottnál sokkal nagyobb időköz előzte meg. Ez a levél fölötté rövid volt. Nem volt több mondani valója. Most is az történt vele, ami a mult alkalommal, legujabb ismerősével: Zsolnay grófról ismét hallgatott. Elfeledte megírni az ő gyermekkori barátjának, hogy a gróf most már állandó társa

a lovaglásban, minden délután együtt játszanak négykézre és ha gyalogsétákat tesznek, rendszeren Zsolnay Ervin szegődik hozzá.

Egy doboz érkezett Darvas kisasszony czimére.

Nagyon kedves meglepetés rejlett benne. Miklós egy szép virágcsokrot küldött neki születésnapja évfordulójának alkalmából.

Margit azonnal vízbe tette a virágokat s odahelyezte szobájának a parkra néző nyitott ablakába.

A szoba az emeleten volt. Két oldalról azonban lejtőn lehetett följutni a parkból a két ablakig, mely szögletet képezett.

Margit szinte összerázkódott arra a váratlanul megcsöndült hangra, amely fölrezzentette merengéséből.

— Jó reggelt.

Halkan viszonzta a köszöntést.

— Amott szálltam le a lovamról, mert megpillantottam magát az ablaknál. Ugy el volt mélyedve kedves foglalkozásába, hogy bizony már jó ideje állok itt, anélkül, hogy meg mertem volna szólítani.

Zsolnay Ervin bal kezében tartotta kalapját és lovagostorát, a másik kezét Margit felé nyújtotta.

A gróf tekintete a virágokra esett. Egy szóval se tudakozódott eredetük felől; annál különösebb volt hát a hang, amely valósággal olybá tünt föl, mint akit kényszerítnek a válaszra.

Rokonom . . . fogadott testvérem, Baán Miklós küldte . . .

Nem sokat bizott volna magába Zsolnay Ervin, ha e szó: »rokon«, »fogadott testvér«, zavarba ejti; a gróf pedig meglehetősen önhitt volt.

— Szereti a virágokat? — kérdezte egy-két másodpercnyi szünet után, azon a behizelgő hangon, amelyhez annyira értett.

— Nagyon szeretem.

Zsolnay megvárta, amig Margit kijött szobájából és vele együtt lépett a terembe, ahol már nagy számban verődtek össze a vendégek.

Nem egy volt a fiatal és élteőbb urak közt, akik irigy szemekkel nézték, hogy Zsolnay Ervin gróf foglalkozik legtöbbit a bájós szőke leánnyal, azzal a kékszemű Loreley-el.

És a virágtartó a fiatal leány ablakában napok multán se ürült ki. Amazok már rég elfonnyadtak ugyan, (jó Isten, hisz olyan rövid élete van a virágnak!) de került helyükbe más minden reggel.

Remek példányok voltak, amilyeneket csak Zsolnay gróf műkertésze tudott produkálni.

Hosszu tekintettel elmerengett rajtuk az a mély tüzi szempár. Nézte, nézte, amig a szinek összefolytak szemei előtt.

Megkáprázott tőlük a látása; az illat elkábitotta.

Jól esett ez a nem látás, édes volt ez a bódultság.

Ama különös mámor volt ez, ami ugyszólván kiragadja az embert saját énjéből és szinte szárnyakat ad lelkének, amelylyel egy szempillantás alatt átröppen abba a másik világba, amely kizárólag az övé. Egy olyan világ, hol úgy történik minden, amint ő akarja, ahol az ábrándok mérhetlen birodalma kápráztatja szemeit.

OSZK

Magyar Országos Széchényi Könyvtár

VI.

— Ha szabad kérdezniem: mi célod van voltaképen mindazzal, amit cselekszel, kedves öcsém?

Csak hárman voltak az erkélyen: Szirmay grófné, Rétháty Anta bárónő és Zsolnay gróf, aki a korlátra támaszkodva, már jó ideje szótlanul révedezett a parkon.

Ott lenn lawn-tennist játszottak.

— Ismételje meg kérdését Stanczi néni, mert Ervin aligha hallott egy szót is.

Anta föltevése valónak bizonyult. Az újból történt megszólításra szinte fölriadt Zsolnay. A vér arczába csapott. Látható zavarba jött, annyira, hogy még az élénken villogó szemei is elvesztették vakmerő kifejezésüket.

— Mi a célom? Szerelmes vagyok, édes néném.

— Ez egészen normális állapot nálad; de én valami rendellenes tüneteket észlelek és ez tesz kíváncsivá.

Erélyesen felelt Ervin, de emellett olyan izgatott volt, hogy szinte akadozott a szava:

— Szerelmes vagyok, nagynéném.

— Ismétlem, hogy ez nálad tágértelmü, kitérő válasz, ami éppen semmi mentségül se szolgál arra, hogy körülbelül két hét óta nap-nap mellett csokrokat küldesz az én kis unokahugomnak, tüntetőleg csakis vele foglalkozol; ez olyasmi, aminek magyarázatát kell kérnem.

— Szerelmes vagyok édes néni; mondom harmadszor, negyedszer, ötödször és ismétlem százszor. Szeretek olyan mély és igaz szerelemmel, amely eltart egy életre.

Rétháty bárónő a szék háttámlányába vetve fejét, hallgatta e párbeszédet; de már nem fojthatta el észrevételét amiből gúny csengett ki:

— Kissé hosszú határidőt szabsz, kedves Ervin.

— Légy meggyőződve, hogy be is fogom tartani. Édes Stanczi néni, kérlek, légy közbenjáró Margitnál. Mondd meg neki, hogy szeretem őt és ha ő is ugy akarja, megkérem kezét az atyjától. Mondd meg neki, hogy lelkemnek nem lesz más gondolata, gondolataimnak nem lesz más célja, mint az ő boldogsága.

— Na, elmélkedj még e fölött. Ne siessük el a dolgot.

— Ellenkezőleg; ha már kimondtam, ami a szivemen van, végezzünk mentől előbb. Beszélj

még ma; beszélj azonnal Margittal. Boldogságom a te kezébe van letéve.

Mikor Zsolnay elhagyta az erkélyt, az öreg grófné nála jóízűnek mondható kaczagásba tört ki.

— Így ni! Szépen kiugrattuk a nyulat a bokorból. Ebből az alkalomból olyan ügyetlen volt az én don Juan öcsém, hogy úgy hallgatott volna, mint valami szerelmének első korszakát élő kis leány, ha sarokba nem szorítom. Hát nem értek én maig is a szivügyekhez, mi?

Rétházy bárónő nagy szemeket meresztett:

— Tréfálsz, Stanczi néni?

— Mennyiben tréfálnék? — kérdezte komoly hangon.

— És te elfogadható partinak tartod Margitra nézve Ervint?

— Még pedig mennyire annak. Fiatal, alig 30 éves. Előkelő, gazdag . . .

— Gazdag, mert Isten kegyelméből újra rászállt az a szép örökség atyai nagybátyjáról. De nyilvánvaló az is, hogy atyai örökségének s ezenkívül más két tekintélyes vagyonnak a nyakára hágott.

— Édes Istenem, mutass nekem egy férfit, akit már 18 éves korában nagykorusítottak, amint ez Ervinnel történt, vajjon másként élte volna-e le kamasz és legényéveit, mint ő. Ilyen lehetett fiatal korában az én boldogult férjem, ilyen a tied.

Keserü mosolylyal vágott szavába Anta:

— Csak nem szántál ennek a szegény gyermeknek az enyémhez hasonló sorsot?

— A fölfogás gyúrja át életünket olyanná, a milyen. Te mindig túlkövetelő voltál. Nem birtál elnéző lenni és nem hunytál szemet ama ballépésekre, amiket férjed...

Hevesen esett szavába:

— Hagyjuk ezt, néni. Ne bolygassuk a multat. Az én csalódásom a legtragikusabbak közé tartozik.

— Mert, amint mondom: túlságosan sokat követeltél. Végre is Ervin azt mondja, hogy ez a szerelem egészen átalakította őt; hát ez is meglehet. Gazdag. Pozíciót biztosít a felesége számára és ha Margit valamennyire eszes asszony lesz, bizonyára sokkal kellemesebbnek fogja találni az életet egy eféle gentleman oldalán, mint ha valami középosztályu iparossal turbékolja le életét.

— Amint én ismerem ezt a fiatal leányt, erős meggyőződése, hogy tudva azt, amiről sejtelve sincs, mindenesetre az utóbbit választaná. Nem tagadom, hogy van bizonyos foka a férfi könnyelműségének, ahonnan még visszatérhet a tisztességes útra; de a léhaságnak az a lejtője, amelyre már sülyedt... Az ilyen embernek vagy soha se kellene megnősülnie, vagy ha már mindenáron házasodni akar, vegye el valamelyik szeretőjét,

Megint valami rávalló, tartalmatlan észrevételt tett az öreg nő.

— Szalmatúz ez is, Stanczi néni, mint akár-melyik viszonya volt. Légy könyörületes ahhoz a gyermekhez s tudva amit tudsz, ne tedd boldogtalanná.

E szavai után Anta magára hagyta Szirmay grófnét.

Amint a matrona egyedül maradt, fölkelte helyéről. Kihajolt az erkélyen. Tekintete Margitot kereste az alant labdázó fiatalok közt. Éppen ekkor ütötte ki a labdát, miközben szemei a néni-re estek. Intett, hogy jöjjön föl s a fiatal leány nyomban engedelmeskedett.

Szirmay grófné, leszámítva azt a külső mázt, egy teljesen tartalom nélkül való teremtese volt az Istennek.

— Nagy szerencse ért, gyermekem.

Ezzel a banális közhelylyel fogott beszédébe, amit a fiatal leányka már a bekezdésnél szemlesütve hallgatott, miközben úgy reszketett ott belől a szive, mint a gyöngye szárán rezgő falevél.

Még be se fejezte mondókáját Szirmay grófné, Zsolnay lépett az erkélyre. Tovább nem türtőztethette magát. A grófnak ijesztően halvány volt az arca, de szemcsillagai úgy fénylettek, mint a lázbetegéi.

Szinte bizonytalan léptekkel közeledett Margit-hoz.

Az öreg grófné úgy vélekedett, hogy jelenléte e pillanatban nem föltétlenül szükséges. Észrevétlenül elosont az erkélyről.

Jóideig nem találta meg a gróf a szót, amit ehhez a mozdulatlanul álló, igézetesen ártatlan gyermekhez intézzen.

Végre gyöngéden megfogta a kezét és alig hallhatóan suttogott:

— Boldogságom, életem ajkának mozdulatától függ. Mi a válasza?

A kis kéz megremegett az övében, a nedves szemek lezárultak; csak a pillák rebbentek alig észrevehetőleg és csupán az orczái voltak pirosabbak egy árnyalattal, mint rendesen.

Ennyi volt és semmivel se több. Micsoda ékesszólás volt ebben!?. . .

Hát ez az az uj, az az ismeretlen, elbódító valami, aminek varázsa áthatotta Zsolnay Ervint. Ez volt az a delejes erő, amiről azt állította a hirhedt világfi, hogy uj emberré alakította ez a tiszta szerelem.

VII.

Garmada számra érkeztek a levélbeli szerencsekívánatok, mihelyt nyilvánosságra jött a hír, hogy Darvas Domokos szép és szeretetreméltó leányát eljegyezte Zsolnay Ervin gróf.

A közelebbi ismerősök személyesen jöttek gratulálni.

Tény azonban, hogy ugy maguk közt mindannyian megtették észrevételeiket arra nézve, hogy nagy bátorság kell hozzá e hirhedt világfira bizni olyan tiszta, ártatlan gyermek sorsát, amilyen Margit.

De hát ki mert volna csak egy szóval is rést törni azon a khinai falon keresztül, amit a gyáros megközelíthetlen volta emelt.

Igy hát nem a külső befolyás, de saját megokolhatlan ösztöne volt Darvas Domokosnak, mikor előbb tagadó választ adott a grófnak és csak akkor változtatta meg első elhatározását, mikor Margit odasúgta olyan hangon, ami a szive kellős közepéből jött: »De hisz én

is szeretem őt. Hát nem akarod a boldogságomat?»

Hogy ne akarná! Hiszen ezenkívül egyebet se akar.

Az apa nem tett több ellenvetést.

Miféle oka is volna erre annak az embernek, aki úgy elzárta magát a külső világtól, hogy halvány sejtelve sem volt Zsolnay Ervin gróf viselt dolgairól.

Szirmay grófné egy hatoldalas ajánló levelet küldött a kérővel; s ami ennél sokkal hathatósabb ajánlás: Margit szereti; a boldogságát tette függővé attól, hogy a gróf felesége legyen.

Pár nappal esküvője előtt, búcsúlátogatást téve, ahhoz a családhoz is elment Margit, ahol egykori angol gouvernanteja, miss Wippingstock volt alkalmazva. Itt a leánykák még legkezdetén voltak az angol nyelvnek s alig bírták összetákolni azt a rövid mondatot, hogy a miss volt növendéke, Darvas Margit menyasszony.

Wippingstock kisasszony már a bekezdésnél közbebadart:

— Oh, hisz ezt én már rég tudtam. Ez nem is lehetett máskép.

A miss egy barátságos mosoly által valamivel kerekébbre gömbölyítette az ő hosszú ábrázatát, mikor Margit feléje közeledett és élénken ismételte anyanyelvén:

— Sok szerencsét, édes gyermekem, sok sze-

rencsét, sok szerencsét! Vőlegénye igazán derék ember, oh, igen, Mikloasz ur kitünő férj lesz.

Margit sietett helyreigazítani, hogy nem Miklós az ő jegyese.

Nem engedte kiegészíteni mondatát, közbe-csattant:

— Óh, Mikloasz úr kiváló ember. Én réges-régen tudtam: mennyire szereti a kis Margitot. Lehetetlen volt azt észre nem venni.

A fiatal leányt bosszantotta ez a félreértés, amit a bőbeszédű Wippingstock kisasszony nem engedett helyreigazítani. Néhány obligát szó után otthagya a miszt.

Kimondhatatlanul bántotta az, hogy miért nem akarja megérteni az angol kisasszony, hogy aki őt szereti, aki férje lesz, az Zsolnay Ervin és nem ...

Miklós ...?

Igaz, hogy őszintén szereti őt a jó Miklós, mint egykori játszótársát, mint testvérét és ő is meleg vonzalommal viseltetik hozzá, sőt volt idő, amikor azt hitte, hogy senkit se szerethetne jobban és viszont őt se szeretheti senki igazabban, mint az a jó Miklós ... De hát van az övénél forróbb, odaadóbb szeretet is.

Amint a fogat, amelyen Margit egy nagy-nénje kíséretében látogatásait tette, begördült a a gyár udvarára, a szép menyasszony jegyesét pillantotta meg a lépcső följárata előtt.

Zsolnay ragyogó arczczal sietett arája elé s mialatt lesegitette a kocsiról, panaszos hangon sította fülébe, hogy minden perczet, amit Margitja nélkül tölt el, olybá tekinti, mintha életéből szakitanának ki egy darabot.

E pillanatban jött ki az irodából Miklós. Atment a gépházba. Csak távolból, közömbös kalapemelintéssel üdvözölte a hazaérkező fiatal leányt.

Amint Margit egy tekintettel utána nézett s aztán elfogadta vőlegénye karját, önkénytelenül eszébe jutott Wippingstock kisasszony téves állítása.

Hogyan lehet így félremagyarázni az érzelmeket...?!

*

Hogyan lehet így félremagyarázni az érzelmeket!?!...

Tán ugyanez a kérdés vetődött föl alig néhány nap elteltével annak a fiatal férfinak a lelkében, akivel a gyorsvonat e perczben röpült el ama kocsisor mellett, amelyben Zsolnay gróf és fiatal felesége indul új élete elé.

Kibámult az üvegablakon, amelyhez odanyomta forró homlokát úgy, hogy a vonat gyors robogása közben szinte megrázkódott az agyveleje.

Közel két hónapig ura volt az érzelmeinek és ma este — éppen vele szemben — majd elárulta magát. Pedig valósággal büszke volt rá,

hogy egy hétig tartó kínos-keserves szenvedés árán, amit Margit váratlan eljegyzése zúditott rá, képes volt annyi lelkierepre szert tenni, hogy szívélyesen kezet nyújtott a leánynak, kezet fogott a jegyessel is és azzal a színésztehetséggel, amit bennünk az élet csalódásai fejlesztenek ki, elmondta a banális közhelyet:

— Fogadd szerencsekívánatomat.

Kemény megpróbáltatás volt.

Megküzdött vele. Sőt tiszta meggyőződés szerint cselekedett, mert hisz egész őszinteséggel mondhatta el:

Légy boldog azzal, akinek mézes szavára jobban elhitted, hogy tied a lelke, mint annak, aki egy egész élet tényeivel bizonyította volna ezt be előtted. De hát te is csak asszony vagy, aki szívesebben hallgatja az ámitás virágos nyelvét, mint a kevés szavú igazságot.

Légy boldog!

A szerelemben is legyen önérzet.

Évekig simult lelke e szép ábrándhoz . . . És egy nap, egy óra, egy idegesen gyors pillanat elégséges volt arra, hogy a férfi erős akarattal visszaparancsolja a tévútra került együgyű szívet.

Parancsolt a szívének. Szót fogadott a szíve. Ő nem idealista. Nem fog világfájdalmaskodni, mint a banális regényhősök.

Baán Miklós visszarántotta fejét a hideg ablaküvegről, amely már egészen áttüzesedett

égő homloka alatt. Kezét végighúzta homlokán, mintha így akarná letörülni emlékezetéből a sok badarságot, amelyet a bolond fiatal vér rótt föl oda.

Egykedvüen tekintett szét a kocsiban. Az utasok mind aludtak. Milyen irigylendő egy ilyen nyugodtan szunnyadó ember.

És tán valamennyinek megvolt a maga regénye, míg aztán belátta, hogy a leghálátlanabb dolog valakinek a szívével gondolkozni.

Lesz ő belőle is ilyen hétköznapi ember, aki nagy vagyonra tesz szert és csak olyan vágyakat enged magában lábrakapni, amiket pénzen meg lehet vásárolni.

Baán Miklós hátravetette fejét. Lecsukta szemhéjait. Hadd álmodjék első sorban arról az új életről, amelyet ezután fog kezdeni . . .

Idegesen szökött föl helyéről. Mély vágások rajzolódtak szemöldökei közé.

Hát ez se sikerült!?

Görcsösen szorultak össze ajkai.

Örültség! Előre akart álmodni, előre a messze jövőbe, — és visszaálmodott, vissza a távol multba.

És álmodott olyan éberem és látott alakokat, annyira élethűeket, hogy még szavukat is hallotta.

Visszaálmodott a multba.

»Ne sirj, kis fiú . . .«

És látta az apró szőke leánykát . . . Látta ettől a percztől életének különböző fázisain át.

Bolond halluczináció!

Hát a kis fiú sirt, mert ez előjoga a gyermeknek és mert a kis fiút veszteség érte. A férfi nem szokott sirni, — és a férfi nem is vesztett semmit . . .

Kiment a kocsiból kiszögellő folyosóra.

Éleset füttyölt a gőzgép. Sűrű felhők mögé dugta el fejét az a nagy villamlámpa odafönn az égboltozatán. A vonat belefutott a fekete éjszakába.

VIII.

— Szabad?

— Ah, maga az, Lénárdy báró.

A szalonba lépő csinos fiatal férfi mély meghajlással fogadta el Rétháty bárónőnek feléje nyújtott kezét, aki az ajtón hallatszó kopogásra fölhagyott a zongorajátékkal.

— Nem tudom: nem nevez-e tolakodónak, ha élek azzal az engedélylyel, amelyet a mult tavasszal, (hosszú sóhaj után mondta ki) május 18-án adott?

Helylyel kínálta. Gyöngye mosolylyal szólt, de keményen hangsúlyozta szavait:

— Azzal élhet. Hol járt mindenütt?

— A pórul járt szerelmesek Mekkájában, Afrikában.

— Gazdag zsákmánnyal került vissza?

— Csak egyetlen veszedelmes dűvadat nem birtam elejteni, bárónő: szivemben annak a fulánkját, hogy maga nekem kosarat adott. Folyton-folyvást a fülemben csöng az a halálos

méregcsöppekből összeszűrt körmondat: »Maradjunk jó barátok; eddig, de ennél több soha.«

Nem fogom átlépni e szabadalmat, csak ez egyetlen kérdés erejéig: ha most megismételném az akkor elmondottakat, most is hasonló választ adna?

— Most is.

— Látja bárónó, én akkor arra a szűk korlátok közé szorított föltételre, fölháborodva hagytam el az országot is. De mikor távol voltam innét, mikor még attól is meg voltam fosztva, hogy láthassam magát, iszonyu lelkivergődések után így szóltam magamban: »Hát csak fogadd el ezt a fagyos kondicziót; elvégre még ez is jobb, mint . . .

— Most a birtokán marad?

Lénárdy erre a közbeszólásra szomorú tekintettel vetette szürke szemeit a szép Antára. Hosszú sóhajtás előzte meg feleletét:

— Itt töltöm a nyarat.

— Uj szomszédokra fog bukkanni.

— Kikre?

— Zsolnay Ervin. Tudja, hogy megnősült?

— Sőt már ismerem is a feleségét, akit úgy félt, úgy őriz az ön unokafivére, mint kincsét a mesebeli sárkány.

— Mikor ismerkedett meg vele?

— A télen Corsika szigetén. Mert ott is megfordultam világcörutamban.

— Járatos volt Zsolnayékhoz?

— Csupán egyszer jöttünk össze, daczára annak, hogy ugyanazon szállóban laktunk; de Ervin ez egyszeri találkozás alkalmából is olyan szemeket vetett rám, amiből azt értettem, hogy inkább kíván a pokol közepébe, mint bebocsásson abba a mennyországba, ahol ők ketten resi-diálnak.

— Most is meglehetősen maguknak élnek itt a birtokon. Egy-két bizalmas ismerőst kivéve senki se jár hozzájuk.

— Vettem észre.

— Hát mégis...?

— Igen, mégis megadatott az engedély részemre, hogy tiszteletemet tehessem úri házánál. Ez valószínűleg a közvetlen szomszédság kényszere. A napokban kilovagolva, az erdő és a rétek közötti Pál hidján találkoztam Ervinnel. Nagy csodára egyedül sétalovagolt.

— Mert megérkezett az apósa és Margit bizonyosan nem akarta egyedül hagyni az atyját. Nos, és meghívta magát az unokafivérem?

— Meg. Bárónő! micsoda változaton ment át az a kastély, mintha fölépülése óta apácza-klastrom lett volna.

— Olyan gyökeres ujitások mentek ott végbe, amilyeneket az az ember szokott eszközölni, aki tökéletesen szakítani akarván multjával, kipusztít minden kétes értékű tárgyat, abban a meg-

győződésben, hogy ezzel együtt ajtót csukott a mult mögött.

— Ez valószínű is.

— Azt hiszi? — kérdezte kétkedő mosolylyal a bárónő. — A szobákban még ott verődnek vissza a most elhangzott kétes értékű szavak; még ott imbolyog árnyéka az alig kisuhant alakoknak, sőt ott terjengnek azok a bizonyos illatszerek, amiket azok használtak. És telítve van a légkör az elégetett száz és száz levélnek a bűzével. A füstjük kiszáll a kéményeken, az ablakokon keresztül oda, ahol a természet laboratoriumában a levegő milliárd alaku terjengős testévé bonczolódik szét és következik a proccessus, mikor ez a miazmás levegő visszakerül a tüdőkhöz, ugyanabba az egyénbe, akiben még mindig maradhatott annyi fogékonyság, hogy az atomok új életképeséget nyernek.

— Szóval a bárónő nem hisz a mi Saulunk átpálosodásában.

— Nevezze asszonyi szívósságnak, megrögzöttségnek, de én bizony nem hiszek.

— És nem látja bárónő azt a boldogságot, ami fészket vert abban a kastélyban? Valósággal két boldog gyermek, akik közül bajos volna megállapítani, hogy melyik a nagyobbik.

— Tudja milyen hatással van rám ez a fiatal asszonyka? Mint mikor ülünkbe kapunk egy gyermeket és elkezdünk vele körben forogni.

A kis bohónak egészen elszédül a feje, az öntudata elvesz; de e mellett mosolyog az ismeretlen, kellemes érzés fölött. Hát ilyen szédületes keringés annak az asszonykának látszólagos boldogsága.

— Ön túlságosan szkeptikus. És ha — tegyük föl — így volna, mit gondol, mi történik, ha egyszer eloszlik a mámor és a fejecske kipiheni a bódultságot . . . ?

— Ha érzéketlen, üres szívű asszony, követi Stanczi néni példáját.

— Másutt keres kárpótlást?

— Ezt csak a rossz nyelvek fogták a néniire; de egykedvűn vállat von. Ha azonban olyan, amilyenek én ismerem, nagyon boldogtalan lesz.

Amint Lénárdy búcsúzott Antától, a bárónő szívélyesen szólt utána:

— A viszontlátásra ma délután Zsolnayéknál.

Épenséggel nem nagyított a báró, azt állítva, hogy varázsszerű változáson ment át a Zsolnaykastély.

Hangulatkeltő volt ott minden. Valamennyi szobát újra rendeztette a gróf. Volt rá oka; mert hát különös lett volna elnézni azt a bájos fiatal asszonykát egy-egy olyan kereveten, zsöllyében, amellet az asztal mellett, ahol a modern Phrynék, a 19-dik század Hetairái hangoztatták triviális élceiket; ahol bodor füstöt eregetve cigarettáikból, dohányizű csókokat

váltottak azokkal, akik éppen rászomjaztak ezekre a csókokra.

Orgiák, bachanaliák színhelye volt ez a szobasor, ahol minden egyes bútor, egy-egy homályos zugban megbujt kerevet jóformán annyit regélhetne, mint akár azok az antik butorok a Caesárok termeiben.

Eh, garçon élet! Ehhez hasonlót folytat ezer és ezer férfi legénykorában.

El kell törülni még nyomait is — és ezzel vége.

Ilyen tiszta angyal egyetlen szárnycsapásával új légment fog itt teremteni.

Lelkesítette a gondolat, hogy azt a szüzi ártatlanságot ülteti arra a trónra, amely a viharos mult omladékain épült.

Mielőtt a vendégek megérkeztek, Zsolnayék hármacskán sétálgattak a kertben.

Margit, férje karjába öltve kezét, boldogságtól ragyogó arczczal mutatta be atyjának a szemkápráztató rózsaligetet, amit Ervin az ő számára teremtett a park egy részében.

Édesen csevegett a szép asszonyka, kinek báját nagyban növelte az az elégtelenség, ami egész lényéből kisugárzott.

A csodaszép virágültetvények után megmutatta apusnak számtalan fajtájú madárkáját, azt a két remek papagályt, amelyek a közeledő léptek neszére büszkén csapták félre piros kontyukat.

A fiatal menyecske összecsucsorította ajkait és enyelegve szólt:

— Bohó! Kokó!

Visszarikácsolt az egyik:

— Margit! Margit! Szeretlek! Szeretlek!

Csók-czuppanásokat utánczott.

Innét hamarosan elvezette atyját a grófné.

Margit már sokat kérdezősködött Miklós felől: miért nem jött el? hogy van? Mikor jön Zsolna-házára?

A gróf csak most tudakozódott apósa nevelt fiának hogylétéről.

— Nos, és nem szándékozik még megnősülni? Majd keresünk neki egy jó partit: valami gazdag leányt, esetleg egy vagyonos özvegyet. Hiába, üzletembernél tekintettel kell lenni arra is, hogy mi jár a kézzel, a melyet...

— Vannak kivételek; — vágott veje szavába komoly hangon Darvas.

— És Miklós, elhiheted, mindenben a kivételesekhez tartozik; — egészítette ki Margit.

Vendégek érkeztek.

Rétháty bárónő szívélyesen üdvözölte Darvast és ez őt viszont.

A parkban maradtak.

Anta az öreg gyároshoz szegődött. Bemutatta neki Lénárdyt, akivel egy ideig beszélgettek.

— Mit mondott önnek a báró? — kérdezte Anta, mikor újra kettősben sétáltak Darvassal.

— Hogy mennyire szeretik egymást a fiatalok.

— Óh ebben nem túlozott. Ez itt Philemon és Baucis hajléka.

A gyáros egy ideig szótlantul haladt a bárónő oldalán. Aztán egész önkénytelen nyiltsággal mondta azon a mélabús hangján:

— Szép, szép; de tudja Isten... van valami, ami hiányzik, ami... valami, ami sok, valami, ami kevés... Nekem olybá tünik föl az egész, mintha itt boldogságot játszanának... Játék minden komoly alap nélkül.

Mikor kimondta, megbánta; vagy tán akkor vette észre, hogy saját maga előtt is rejtegetett gondolat csúszott ki a száján.

— Margit! Margit! Szeretlek, szeretlek!...

Nagyokat rikkantott a papagály, amint a bárónő és Darvas elhaladtak az állványa előtt.

IX.

Szirmay grófnő gyöngékedett, még pedig oly mértékben, hogy a rokonok és ismerősök a matrona közeli haláláról suttogtak. Nem volt fekvő beteg, sőt vendégeket is fogadott, akik szokatlanul nagy számban látogatták a grófnét, tudva azt, amit maga a beteg nem is sejtett: hogy napjai már meg vannak számlálva. Máskülönben is a Szirmay-kastély volt a környék intelligenciájának gyűlhelye.

Egy délután, amint Zsolnay a néni parkjában sétálgatott Lénárdy Viktorral, a báró ezzel a kérdéssel fordult társához:

— Ugyan Ervinkém, mondd meg: miféle bájital birtokában vagy te, hogy így magadhoz tudod lánczolni az asszonysziveket? Adj nekem egy csöppet ebből a csodaitalból, egész életemre hálás leszek irántad.

— Tán még mindig szereted azt az én bölcselkedő unokanővéremet?

— Amig csak élet lüktet bennem.

— Meg nem foghatom: hogyan szerethet valaki olyan asszonyba, aki egyebet se tesz, mint filosofál? . . .

— Ugy beszélsz, mintha a te feleséged valami tudatlan liba lenne. Okos asszonyka az, barátom és fiatal korához képest olyan tág lát-körrel bír . . .

— Amelyet nem tapasztalatai nyomán, de holt betük segélyével szélesbit. Tudod mit művel-tünk, mialatt a mult héten benn rekesztettek az esős napok? Kiolvastunk egy egész könyvtárra való eredeti és fordított regényt. Egyszer én olvastam föl, máskor ő.

— Hisz ez nagyon kedves lehet. Egy olyan bájos asszonyka ajkairól hallva, megkétszereződik értéke a poéta szép szavának. Szóval irigyel-lek, irigyellek, Ervin!

A gróf másra vitte át a társalgást.

Ezen a napon voltak utoljára Szirmay gróf-nénál. Az orvos eltiltotta a látogatásokat, mert a zaj izgatta a beteget. Ettől fogvást a társa-ság Zsolnayékhoz tette át főhadiszállását. Maga a gróf kötötte ki, hogy a vadászatok és reggeli sétalovaglások kiinduló pontja az ő kastélya legyen.

Hiú volt a gróf: már nem érte be azzal, hogy kettősben lovagolva ki feleségével, csak ő maga gyönyörködjék szép társában, de azt akarta, hogy mások is lássák, hogy másokat is bódítson

el szépségével, mint őt. Szükségét érezte annak, hogy csodálják, bámulják az ő szép asszonyát.

Hisz vésőre volt érdemes az az igéző jelen-ség. Plastikusan termetéhez fekete amazon simult; fején a pikáns czilinder. Maga volt a modern jelmezű öltött Diana.

Rendesen a férje segítette le lováról Margitot. Ezt a gyönyörűséget a világ kincséért se engedte át másnak; aztán karjára fűzte azt a kívánatos teremtet és szinte hivalkodva haladt el a sóvárgó tekintetek előtt:

Látjátok, ez az enyém!

Valami bohó játékot rögtönöztek. A hölgyek voltak a szarvasok, az urak pedig a zsákmányra leső vadászok. Ilyféle hajtóvadászatot tartottak, mely jó félóráig folyt és végződött a Nimródok győzelmével, mert a Zsolnay-kastély elé érve, a kimerült szép szarvasok önkényt adták meg magukat üldözőiknek, akik siettek lesegíteni lovaikról a megkergetett szép vadakat.

Margit pihegve, ajkai körül azzal az utánozhatlan mosolylyal, két karját a férje felé nyújtotta, ki úgy kapta le lováról a szép asszonyt, mint a legédesebb játékszert.

— Hah! Ervin, milyen irigylendő gézengúz vagy te!

— Ez az asszony maga a földre szakadt menyország.

Ilyen s ehez hasonló triviálításokat suttog-

tak a nekibátorodott gavallérok a hajdani bűntárs fülébe.

Jól esett neki. Izgatta a vérét.

Ebből az alkalomból fölötte ügyetlenül töltötte be lovászszerépét Zsolnay gróf. Margitnak pár kibomlott hajszála beleakadt a ruha derekának felső gombjába. Vállon kapcsolódott a szépen megfekvő amazon. Zsolnay, aki fél karján még jóformán a levegőben tartotta a lováról leemelt szép asszonyt, másik kezével a haját iparkodott kiszabadítani; de ezt oly ügyetlenül végezte, hogy egy erős csavarintással leszakította a gombot ott a nyaknál, amely után a második gomb is fölnyilt.

A támadt résen átfénylett ugy egy tenyérszíj abból a gömbölyű, vakító fehér vállból.

Olyan volt a halvány rózsaszínnel áttört alabastrom test, hogy megkáprázott a szeme annak, aki ránézett.

Megint az irigyeire gondolt Zsolnay. Neki szabad, ami rajta kívül senkinek széles e világon.

Neki szabad.

Sötét pirosság öntötte el Margit arcát, mintha a vér akarna rajta kifröcscsenni.

Mind ott álltak és valamennyien látták, amint Ervin oda tapasztotta ajkát az ő mezítelen vállára.

Margit elfojtott sikolylyal kapta össze a ruhadarabokat és fölsietett lakosztályába.

A grófné sokáig váratta a társaságot, amely az ebédlőben gyült össze a lunchhöz és mikor végre megjelent, a kissé indiszkréték azt jegyezték meg, hogy a szép asszonynak ki vannak sirva a szemei.

Lénárdy báró lehetőleg komoly hangon mondta, amint az ablakmélyedésben egyedül találta Ervint:

— Ne tarts tolakodónak, Ervin, ha azt a véleményemet koczkáztatom meg, hogy amit az imént ott az udvaron elköveltél, ilyesmit megengedhettél magadnak hajdan »amazokkal« szemben, de a feleséged iránt mégis csak több tisztelettel tartozol:

A gróf fölrántotta vállát:

— Eh! tisztelet! Tiszteljük a szenteket, akik kőből vannak.

Halkan ejtette ki a két férfi e pár szót, de a hozzájuk kis távolságban álló Rétháty bárónő azért meghallotta ezt a triviális feleletet. És hallotta visszhangozni azt a különös jóslói hangon kiejtett észrevételt, amit pár hét előtt jóformán önkénytelenül ejtett ki ott a parkon az az öreg ember: »Van valami, ami sok és van valami, ami kevés...«

*

A gyermeket könnyü megrikatni, a gyermeket könnyü kiengesztelni.

Gyermek volt, — vagy olyan asszony, aki szeret; — de hisz ez egyre megy.

Komoly, szótalán volt pár óra hosszáig, amig ismét megnyitotta azt a beszédes ajkat az, aki jól értett ehez.

Először látta ilyennek a feleségét Zsolnay: látta a szeméremérzetet első föllázadásában, amint érezte annak idejében első öntudatlan megreszketését.

Mindaz, ami kergette, szitotta benne a vágyat, teli tüdővel szedte magába ezt az édes illatot: kisugárzását egy szüzi léleknek.

A gróf tudott gyöngéd, gyöngéden átolvadó és tudott tapintatos lenni.

A gyermeket könnyü kiengesztelni . . .

X.

Általános részvétet keltett Szirmay grófné halála; de legigazabb bánatot Margit érzett, akinek tiszta kedélye nem volt alkalmas a tartalmatlan konvencziókra, de ami kívülről látszott rajta, az a lelkének volt visszaverődése.

Pár hét elteltével a házi orvos megtéve a rendes reggeli látogatását a kastélyban, a parknak amaz iránya felé tartott, ahol Zsolnay gróf jött rá szemközt.

— Van szerencsém, méltóságos uram.

— Jó reggelt, édes doktor. Mi ujság? Valami kívánsága van, amint arczáról olvasom . . .

— Első sorban is engedje helyeslésemet kifejeznem a fölött, hogy ma egyedül lovagolt ki, méltóságos uram, és jó lesz, ha ezután se engedi meg a grófnénak, hogy önnel tartson.

— A feleségem iratta magával ezt a reczipét, ugy-e kedves doktorkám?

— Azaz, hogy fordítva: én preskribáltam ezt a méltóságos asszonynak épp az imént.

— Kedve szerint cselekedett. Én igazán nem foghatom meg, hogy mi lehet az oka, de a grófné annyira szeszélyes egy idő óta...

Jelentőségteljesen mosolygott az orvos:

— Ezt most nem szabad föltudni neki; ezt már így hozzák magukkal a körülmények... Hiszen tudja méltóságod, hogy ilyenkor...

— No igen, a Stanczi néni halála nagyon megrendítette.

— Ami most éppen rosszkor jött, amennyiben az efféle izgalmak ilyenkor károsak lehetnek.

— Mit akar ezzel mondani? nem értem...

— Hát a grófné nem mondott önnek semmit...?

Az orvosnak egy másik mosolygós tekintetére kitágultak a gróf szemcsillagai, arczába csapott a vére, a hangja úgy reszketett, hogy alig lehetett megérteni a dadogva tett kérdést, amit az előtte álló higienikushoz intézett.

A doktor számított némi hatásra, mert hisz ezek ama bulletinek, amelyek többnyire kedvező fogadtatásban részesülnek; de arra már nem volt elkészülve, hogy egy hang, egy tekintet nélkül a faképnél hagyják.

Zsolnay, amint szinte lélegzet nélkül besietett Margit lakosztályába, nem vette észre, hogy a kis szalonnak a terrassera szolgáló ajtója nyitva van, arra se vetett ügyet, hogy aki vele szemközt a korlátra támaszkodva áll, Rétháty bárónő;

nem látott mást, mint a feleségét ott a kis asztalka mellett, ahonnan épp kézimunkáját vette föl, hogy kimenjen vele a terrassera.

Szinte elfulladva állt meg a fiatal asszony előtt. Szólni akart, de torkán akadt a hang.

Reszkettek a karjai, amint átölelte és magához vonta a feleségét. Pár másodperczig szó nélkül tartotta zakatoló szívéhez szorítva, aztán föléje hajolt. Remegő hangon, suttogva ejtette ki a kérdést:

— Igaz? felelj, igaz? . . .

Bűbájos pirulás volt a felelet.

Zsolnay csókokkal borította a kigyulladt orcákat, a remegő kezecskét; aztán térdre borult előtte. Körülkarolta azt a drága alakot; végigcsókolta egész a ruhája szegélyéig.

Szenvedélytől szakgatott hangon tördelte:

— Hát miért nem szóltál? . . . Tőled, a te ajkaidról akarom ezt hallani. No mondd, mondd te is, hogy . . .

Még hevesebben vonta magához; esdeklő hangon ismételte:

— Mondd . . . mondd . . .

És mondta remegő hangon, de annyi bizalommal simulva férjéhez, ami folyékony tűzként futott végig a gróf vérében.

A gróf elragadtatásában nem ismert határt.

Anta kissé tartózkodva lépett be a terrasseról, mikor barátnője végre magára maradt.

Margit olyan révedező tekintettel állt ott, mint egy ártatlan angyal; olyan ragyogó szemekkel, mint egy boldog asszony. Érezte, hogy közeledik feléje valaki, de nem volt képes megmozdulni. Odanyujtotta kezét a jó barátnőnek s szinte delirikus hangon suttogetta:

— Milyen boldog vagyok! . . . Mennyire szeret . . . És én már azt hittem . . . Oh, de hálátlan voltam! . . .

A fölkerekedett szél meglibbentette a magas fák koronáit. A sok apró levélnek árnyéka ott tánczolt a szoba falán.

Csak pár szempillantásig tartott ez a tetzeszetős játék.

*

Zsolnayék a fővárosba költöztek. A bekövetkezőkre való tekintettel, megnyugtatóbbnak találta a gróf, hogy ne a birtokon töltsék a telet. Sőt Antát is rávette, hogy tartson velük. A körut egyik legszebb palotájának első emeletét bérelte ki Zsolnay Ervin, míg Rétháty bárónő ugyanabban a házban a második emeleten fogadott szállást.

A gróf előtte járt a felesége gondolatának is. Olyan figyelmes volt Margit iránt, mint összekelésük első korszakában.

Együtt sétálgattak vagy kocsikáztak naponta és odahaza mindig a felesége lakosztályában lehetett találni. Hiszen annyi megbeszélni való-

juk volt. Szinezgették a jövőt, lelket kápráztató szinekkel.

Zsolnay úgy határozta, hogy tél végéig nem nyitja meg házát az ismerősök előtt. Addig csak a legbizalmasabbakat fogadják. Anta naponta lejött a délutáni vagy az esti órákban.

Amig Zsolnay otthonát a fővárosba plántálta át, Lénárdy báró nagy meglepetésben részeltette barátait: elfogadá a kerületében megüresedett képviselőjelöltséget és négy héttel Zsolnayék megérkezése után, mint országgyűlési képviselő jelent meg náluk.

Margit szivből üdvözölte a fiatal honatyát.

— Hát neked mi jutott eszedbe, Viktor?

— Nem tagadom, hogy egy jó adag önzés is van a dologban.

— Tán biz Anta kívánta, hogy a diplomáciai pályára lépj? — kérdezte gúnyos mosolylyal Ervin.

— Nem, a bárónőnek sejtelve se volt az egészről, mig meg nem ejtették a választást. Hanem amint csöndes kesergés közben magamba fordultam, ilyenféle elmélkedések vetődtek föl bennem: »Szereted Antát s azon törekednél, hogy megnyerjed viszonyszerelmét...? És vajjon hát mit tész te ez édes cél eléréseért? Vesd csak össze ténykedéseidet. Jársz a sarkában, mint valami naplopó; sóhajtozol nagyokat, pislogsz laposakat és ha ez se használ, elmégy tigrisvadá-

szatra; itthon pedig nyulászol, agarászol. És ezzel akarod kinyerni egy asszouy hajlandóságát? Jogczim kell az eféle győzelemhez, édes barátom; ki kell ezt érdemelni.«

Ujabb csufondáros mosoly szaladt át a gróf ajkain és miután szemelláthatólag lenyelt egy gúnyos megjegyzést, ezzel a kitéréssel vágott a báró szavába:

— És vajjon mit fogsz te voltaképen képviselni a parlamentben? Tán a mezőgazdaszatot? Ahhoz értesz; de még jobban a jószágigazgatód és a tisztartójaid.

— Amint veszem észre: az agrikulturában való járatlanságomat akarod persiflálni? Pedig lásd, éppen idevág első felszólalásom.

— Micsoda?! már speechelni készülsz?

— Nem szónoklat, de egy szerény interpelláció alakjában fordulok a földmivelésügyi miniszterhez már a napokban. Darvas úr üzletvezetőjéről van szó, — fordult Margithoz. — A napokban voltam a gyárban, ahol a kedves papa szives kalauzolása mellett megtekintettük az összes gépeket. Sőt megmutatta azt a remek miniature cséplőgépet is, amely Baán Miklós találmánya. Amint Darvas úr mondja, az a fiatal ember a mult télen hónapokat virrasztott e találmánya mellett. De most oly tökéletes is, hogy valósággal korszakot fog alkotni a mezőgazdaszat terén. Föl kell rá hívni a szakférfiak figyelmét;

ennek a tehetséges embernek patenst kell kapni találmányára. Már levélben föl is kerestem Baán Miklóst, aki a telet tanulmány czéljából Angliában tölti. Följánltam neki szolgálatomat.

— Ez igazán szép öntől, báró.

Amikor magukra maradtak, Margit ismételte, amit Lénárdynak mondott: milyen önzetlen szép cselekedet tőle, hogy így fölkarolja Miklós ügyét.

Zsolnay nevetve jegyezte meg: ő el se képzelheti, hogyan fog festeni ez a szelid, báránytürelmes ember valami heves vita alkalmából.

— A te hangod, a te alakod mindenesetre jobban inponálna. Tudod-e Ervin, hogy én már sokszor odaképzeltetek a nyilvánosság elé. Láttalak, mint nagy, mint hirneves embert; mint hazádnak egy kimagasló alakját.

— Már ismét a régi nóta!?! . . . Aztán mit gondolsz, mit csinálnék én a házban? Tán patenst szerezzek én is a Miklós cséplőmasinájára? . . .

Ez ismét az az éles, az a szatirikus hang volt, amit zokon vett volna Margit, ha nem gondol arra, hogy milyen jó, mennyire gyöngéd mostanában iránta a férje.

Harmadik hónapra fordult, hogy a fővárosba költöztek Zsolnayék, amikor egy délután Bozsoky Gida toppant be Ervin szobájába.

— Ölellek, Ervinkém! Bizony nem érdem-

led, gonosz csont, hogy az első életjelre, amit adtál, nálad termék. Mert tudom ám, hogy már kerek 12 hét óta fogyasztod a budapesti levegőt és csak most jutott eszedbe hirül adni ezt a te hűségese czimborádnak.

— Tegnap kerestelek a szállásodon.

— Sajnálattal vettem hírét. Azt mondta a legényem, hogy mára elvársz, mert valami fontos közlendőd van.

Zsolnay szivart tett vendége elé, aztán végig dőlve a chaise longueon, maga is rágyujtott.

Bozsoky leharapta a szivar végét és nagy ügybuzgalommal látott hozzá a hosszú füstszalagok eregetéséhez.

— Mit parancsolsz hát velem? Miért hívtál?

— Mert látni akartalak.

— Csak ennyi?

— Nem elég ez?

— Ha neked elég, örvendek; de nekem több is kell ám. Beszélj. Egy fél élete, amióta nem láttalak, nem hallottam felőled. Te, olyan furcsa, olyan nehéz azt megszokni, hogy ne halljon az ember Zsolnay Ervinről, akivel kevés idő előtt az egész világ foglalkozott. Gyülölték a férfiak és — nem gyülölték az asszonyok . . . Na, ennek vége! »Tu l'as voulu, Ervin Zsolnay« . . . Remélem, bemutatasz a grófnénak.

— Hiszen ismer az esküvőnkről.

— Nem gondolnám, hogy akkor annyi figye-

lemre méltatott volna, hogy emlékébe vesse fiziognomiámat.

— Bocsáss meg, de most nem igen fogad, mert gyöngélkedik.

• Kétértelműleg csiptetett Bozsoky.

— Igen, hallottam... már nem is tudom! kitől... Még ezt is!?!... Mondom én, hogy választottja vagy a sorsnak.

Habár azt állította Zsolnay, hogy semmi különösebb kérdezni valója nincs, ugyancsak megbeszélte az erre alkalmas Bozsokyt. Alig volt egy közös ismerős, aki szóba nem került volna.

Hosszas kerülgetés után kérdezte:

— És mondd csak, ki az a Henry de Malois?

— Malois marquis? nem ismered?

— Csak tegnap mutattak be egymásnak a kaszinóban. Ki ez az ur?

— Utódod, Mignon Mariettánál.

— Hát itt van most az a leány?

— Az ördögben! azt se tudod? Itt bizony. Az őszi meetingre jöttek és stabilizáltak. Csokolni való palotát vett neki a francia, a VIII. kerület egy új utcácskájában. Itt nem ismerik származását és úgy figurál, mint Vilberger gróf özvegye és mint Malois lovag cousineja. De hát lehetetlen, hogy te még ne láttad volna Mariettát.

Zsolnay azt felelte, hogy nem látta. Hazudott. Már két ízben találkozott volt kedvesével. A legellentétebb hatást tette rá ez a két találkozás.

Első alkalommal olybá tünt föl neki, mintha egy sirba tett ellensége került volna újra eléje.

És tegnapelőtt, mikor ismét szemben állt vele, a leány egy számba se vevő, megvető tekintete fölforralta vérét, mely azóta se bir lenyugodni. Még egyszer látni akarja, vissza akarja neki fizetni azt a lenéző pillantást.

Zsolnay Ervin nincs hozzá szokva ahhoz, hogy elfelejtsék, de még kevésbbé az ilyen kicsinylő modorhoz.

— De hogy te még nem láttad Mariettát! Persze az eféle szolid nyárspolgár, aminő te lettél . . .

— Tán nőül is veszi az a franczia?

— Ez a lehetőség ki van zárva, amennyiben a marquis máltai lovag. Hanem örült módon költ rá; de amellet olyan hidegvérü, mint egy ánglius. Az anyja angol nő volt és ugy látszik ennek a véralkatát örökölte. Egykedvüen fogadja, ha a hódolóknak egész raja veszi körül szép szeretőjét. Hanem mikor meg-megvillog a tűz a tengerzöld szemekben, ez a pillantás arról győz meg, hogy veszedelmes dolog lenne összetüzni ezzel az uri emberrel.

— De hát akkor hogyan türi . . .

— Hogy udvaroljanak a kedvesének? Kérlek, ez nagyon jó politika a férfi részéről magával szemben. Mert hisz mindig több ingere van ránk nézve annak az asszonynak, akire sokan vágynak,

mint aki kizárólag a mienk. Ebben a nyugalmas biztonságban elpetyhüdik a vérünk; nincs ami izgassa, tüzelje. A legbecsületesebb asszony is jobban tenné, ha legalább egy szeretőt tartana, ha azt nem akarja, hogy egy szép napon ráunjon a férje.

— Nos és a marquis nincs kitéve annak, hogy beáll az a fázis, midőn a nagy biztonság unottá teszi rá nézve a kedvesét?

— Nincs ám! Valósággal meg vannak vadulva attól a pikáns szépségtől.

Bozsoky hosszút csettintett a nyelvével:

— Hanem átkozottul szép is most ez a Marietta.

Itt elszakította Zsolnay a társalgás fonalát. Más tárgyba kapott. Föl ne tűnjék Bozsokynak, hogy nem pusztá véletlen terelte őket erre a témára, mert így esetleg kitalálná azt is, hogy voltaképen ennek köszönheti Ervin barátságának újra való ébredését ő iránta.

Jó egy óráig csevegtek. A múlt körül összpontosult beszélgetésük. Szellemidézték a multat, amelyhez közös emlékek fűzik őket s amelyet egyenkint szedegettek föl alig begyepesedett hantja alól.

Bozsoky végre búcsúzott.

— Puszillak, Ervinkém.

A magára maradt Zsolnay visszadobta magát a chaise-longuera. Belebámult abba az áthatlan

párázatba, amelybe nyugágyastúl beleburkolta az elszívott szivarok füstje.

Lomhán emelkedett, bomlott szét a tömör szürkeség.

A gróf szemei igazi nagyuri kedvteléssel követték azt a semmittevésre, sok bizarrság el- és kigondolására alkalmas proczessusat annak a csöndesen hömpölygő füstgomolynak.

A multnak szürke foszlányai ezek. Képek a visszaemlékezés laterna-magikai mutatványaiban. Sötét fantomok. Törmelékek a nagy egészből. Kergetődznek, kóvályognak előtte végtelen mennyiségben. Aztán szétbomlanak, szertefoszlanak.

Ennyi a mult.

Pár tuczat szivar, melynek narkotikus mérget mohón szívta magába. Az illat, a gyönyör elröppent és most már csak az apró gyűrűkre szakadt füst, a szétmáló reminiscenzia maradt...

Hosszu, mély sóhajtás siettette meg útját annak a megsemmisülésnek indult párázatnak... És egy mély, tán bánatos tekintet mondott örök istenhozzádot neki.

Előbb nesz nélkül nyilt föl az ajtó, aztán bekukkant az a kedves fej. Láttá, hogy a férje nem alszik, mert hisz teli tüdővel szívja a szájában füstölgő szivarkát. Csöndesen megkerülte a chaise-longue-ot és azzal az igazi gyermekes bizalommal, amit teljes mértékben fölköltött benne férjének az utóbbi időben tanusított gyöngéd

modora, enyelegve tapasztotta ujjait arra a két szemre, amelyek a multba kalandoztak.

Zsolnay máskor soha se maradt adósa a tréfálkozásban. Ebből az alkalomból azonban a visszatetszésnek félreismerhetetlen jelével háritotta el a két kis kezét:

— Ugyan, ne gyerekeskedj!

Hát rosszkor is került most az a két kéz arra a két szemre, amely előtt éppen akkor vonult végig a mult. A multnak kétes alaku képei lebegtek azok előtt a szemek előtt és a mult mefitikus levegője ülte meg a szoba minden zugát.

»Ugyan ne gyerekeskedj!«

Szokást bontott ez a három szó. Másnap nem zavarta Margit a férje siestáját. Szokást bontott az az unott, gúnyos tekintet, amelylyel a gróf ezt a három szót kimondta.

Másnap délután már a kilincsen volt Margit keze, hogy a bevett szokáshoz hiven határt szabjon a már hosszúra nyult pihenésnek, de aztán ösztönszerűleg lesiklottak ujjai, mielőtt benyitott volna.

És Ervin, vajjon föltűnt-e neki ez a változás? Nem is érezte hiányát annak, hogy a délutáni órákban nem csicsereg fülébe az a kedves hang, annak a gyermekasszonynak szava, aki fülig pirul, ha csak egy kétértelmű szót hall és aki máig is leányos szeméremmel remeg meg a férje ölelésére . . .?

Különös gyermekjáték biz ez!

Egy ideig tetszetős, szórakoztató bohószkodás... De hát nagyocska már Zsolnay Ervin az ilyen játszadozáshoz; ő, aki ismerte a szenvedélyt a maga romboló hatalmában. A tiltott, meg azt a semmi tekintetet nem ismerő gyönyört: mindent föláldozni, elfeledni, megvetni, mindent azért az egy perczért...

Idegrontó érzések zaklatták föl a vérét, kergették gondolatait.

Bizonyos önkénytelenül fölvetődött kérdések, akaratan kívül adott feleletek. Az összeadásnak az a neme, melyet ott belül ejtünk meg: a vágyak, az elért eredmények rovincsolása: föláldoztam ennyit, kaptam érte ennyit...

Zsolnay könnyelmű vállvonítással rekesztette be különös elmélkedését. Vállat vont azzal a semmittörődéssel, mint azon és a következő estén a kaszinó zöld asztala mellett, mikor elsőpörtek előle egy-egy tekintélyes összeget.

Némely többé-kevésbé sületlen élcz csattant ki Bozsoky és társai ajkán; közöttük az:

— Zsolnay redioivus!

XI.

Rövid fél óráig tartott az az élet, vagy tán addig se. Egy-két gyöngé hang, erőtlén nyöször-gés, amely lehet, hogy azt fejezte ki: »Nem maradhatok. Visszahivnak az angyalok.«

Lezárta piczi szemeit, melyek csak egy bizony-talan, téveteg tekintetet vetettek az életbe. Tán nem tetszett neki, amit látott . . . ?

— Meghalt?

— Meg . . . Nagyon gyöngé volt — bóloga-tott az orvos, amint levette kezét a parányi mel-lecskéről, melyben megszűnt minden működés.

Réthátyné mosolyt erőltetve lépett a félhomá-lyos szobába.

Az a halvány asszony rávetette megtört fényü szemeit a közeledőre. Egy-két másodpercig szótl-anul nézett rá; aztán alig hallhatón suttogta:

— Hol van? . . . Hivjátok be.

Megértette, hogy kiről beszél. Csititólag felelt:

— Mindjárt jön.

A beteg nem vette észre, hogy nyílt és csukódott és ismét nyílt és csukódott a szoba ajtója; arról se volt tudomása, hogy a bárónő kérdő tekintetére azt suttogta a komorna:

— A gróf ur most nem jöhet, sajnálja.

Margitnak fáradtan lecsukódott szemhéjai arra mutattak, hogy semmire se vet ügyet, ami körülte végbe megy. Csak utóbb ismételte halk hangon, miközben megrázkódott a paplan alatt a gyöngye test.

— Hát nem jön még?

Anta lehajolt hozzá. Biztató hangon ismételte:

— Csak türelem, nyugalom, édes szentem, mindjárt itt lesz.

Nesz nélkül hagyta el a szobát a bárónő. Maga ment át a gróf lakosztályába.

Ervin összefont karokkal sétált alá s föl a szobában. Nem hallotta, hogy valaki bejött az ajtón és szinte összerázkódott Anta hangjára.

— Margit látni akar téged.

Idegesen rántotta föl vállait.

— Most nem mehetek.

— Kötelességed.

Fölkapta a fejét. Olyan durva volt a tekintete.

— Hát nem lehetett életben tartani?...

Kesernyés kifakadással folytatta:

— Ugy látszik nem sok reménységem lehet

arra, hogy a Zsolnay név nem hal ki velem. De micsoda ügyetlen ember az az orvos! . . .

— Azt mondja, hogy kevés volt benne az életerő, nagyon gyöngé volt.

Türelmetlenkedve szakította félbe Anta szavait, fogai közt epés gúnynyal morzsolva:

— Gyöngé volt!?! . . . mert hát gyöngé az a baba is . . . Nő hát még ez sincs elérve azon az ugynevezett józan, szolid uton? . . .

Anta nem hallgatta ezt a dohogást. Ismét kérésre fogta:

— Jöjj hát.

— Tudja már, hogy . . .

— Amig lehet, titkolnunk kell előtte.

— Milyen gyöngédség! — jegyezte meg a gróf el nem fojtható gúnynyal.

— Nem tudja, — nem is szabad megtudnia . . .

Mert hát azt hitték, hogy tettettet vidámságukkal, ajkukon a színlelt mosolylyal, elámitthatják, megcsalhatják azokat a füleket és eltakarhatják a valót azok elől a szemek elől, melyek látnoki erővel birnak? . . . A lelkével hall, a lelkével lát; ez áttör mindenben . . .

Azt hitték sikerült tévutra vinniök, mert hisz nem árult el semmit az ellenkezőből.

Nem árult el semmit. Csak egy van, aki megérti őt; csak egy van, akinek a szava enyhet adhat neki ebben a perczen; a többiek vigasza üres hang minden tartalom nélkül.

— Mégse jön?

Nagyon nyugtalan volt a szegény beteg.

Végre jött. Ott álltak meg a bárónóval együtt az ágy fejénél.

Anta halkán szólitotta a beteget.

Fölvetette bágyadt szemeit.

Nem az eszménykép, nem a szerelmes, nem a férj volt, akit látni vágyott: szeme, lelke az apát kereste, annak az apját, akinek ő adott rövid, nagyon rövid életet . . . Az apának bizonyára ugy fáj ez a csapás, mint az anyának. Ez a kettőjük gyásza. Kettőjükön kívül senki- nek sincs köze, senkinek sincs jussa ehhez a bánathoz . . .

Feléje fordította vértelen árczát. Minden eltűnt e vonásokról, ami eddig a tapasztalatlan- ság, a bizonytalanság bélyegét nyomta rájuk. Le volt törülve egész lényéről az az öntudatlanság.

Tán abban a pillantásban, amit arra a gyer- mekre vetett, aki az övé volt: tán ebben történt meg a voltaképeni átmenete annak, hogy a leány, a leányosan tapasztalatlan asszony, asszony lett; az e pillanatban érzett érzésben ment végbe az átalakulás: az anyaság érzetében? . . .

Egy perczig anya volt és ez a pillanat egyé- niséget adott a nőnek.

Rávetette bágyadt tekintetét a férjére. Át- látszó fehér ujjait kinyujtva, megszorította Ervin kezét; gyöngén, erőtlenül szorította, de ebben a

tehetetlen érintésben szinte hangosan zokogott föl a lelke. Halkan, panaszosan rebegte:

— Meghalt . . .

Mereven kapcsolódott tekintete abba a rideg arcba, a hidegen összecsucódott ajkakra, a részvétlen szempárba . . . Egy hang felelet sincs a szavára? . . . egy vigasztaló vonás sincs azon a rideg arczon? . . .

Mintha valami fantomot látna, úgy meredt oda a zavaros tűzben égő szempár; bámult, hogy szinte tátva maradtak a hőségtől kipattogzott ajkak. Az érzés, a gondolat megállt vagy megszedült benne egy perczre . . . Ujjai zsibbadtan fejtekeztek le arról a kézről, amelybe a legföltélenebb bizalommal kapaszkodott . . . Egyet dobant belől a lelke . . . Aztán semmi . . .

Zsolnay kifelé indult a szobából.

Anta utját állta. Halkan sugta:

— Ne menj még. Szólj hozzá pár szeretetteljes szót . . . Hát nincs benned semmi neme-sebb érzés!? . . .

— Kérlek, ne érzelegj.

Kiment.

Anta pár szempillantásig tévetegen állt. Oda lépett az ágyhoz. Gyöngéden, mély megilletődéssel törülte le a könnyeket, amelyek végigszaladtak azon a fehér arczon.

— Ne sirj, ne sirj, angyalom; most nem szabad magad ezzel izgatnod; ne sirj, édes.

Hisz nem is sir; hisz már nem fáj; nem is fájt . . . vagy ha fájt, csak egy perczre . . . Valami megszakadt, valami elszakadt itt a szivében . . . Már nem fáj . . .

Délután Darvas is eljött a leányához.

Egy szót se szólt, de beszélt a tekintete, ebből olvasta ki az igazi szeretetet az a most túlságosan fogékony kedélyü asszony.

Hálás pillantással nyugodott a jóságos arczon és még mosolyra és kényszerítette fakó ajkait, amint fejét gyöngén ingatva halkan sugta:

— Ne félj, nem halok meg. Nem okozok neked ekkora fájdalmat. Nem halok meg.

*

Lénárdy báró már több ízben kereste Antát, akit végre otthon talált egy délután.

— Hogy érzi magát a grófné? — kérdezte a báró.

— Most már eléggé jól.

— Pár nap előtt találkoztam Ervinnel. Igazán nem is tudtam, hogyan fejezzem ki részvéteimet előtte.

— És aztán sikerült valamennyire megvigasztalnia?

Lénárdy kiérezte a maró gúnyt, amely e kérdésből kirítt.

— A bárónő kétségkívül attól tartott, hogy e veszteség fölött érzett fájdalma visszaveti Ervint

a régibe? Hogy most következik be nála a rettegett recidiva? . . .

— Nem, ettől nem félek, mert hiszen tudja jól, hogy én sohase is láttam nála javulást. Ervin egész egyénisége nem egyéb, mint ezerféle szenvedély, vagyis egy szenvedély megszámlálhatlan változatban.

— No, a gyermek halála bizonyára lesujtotta, mert ez után nagyon esengett, főleg az utóbbi időben nem egyszer hangoztatta, mint egyetlen életcélzt a családot, a névfönntartó eszméjét.

— Hát ez ismét olyasmi volt, ami ujdonságánál fogva birt rá ingerrel.

— Annyi bizonyos, hogy az után a határt nem ismerő rajongás után, melylyel eddig körülvette a feleségét, az utóbbi időben nagyon megcsappanhatott ez a hév. Ha a bárónő nincs mellette, egy hónap óta egyedül töltheti napjait és estéit az a fiatal asszonyka.

— Önnek is feltűnt az?

— Annyival inkább, mert hisz Ervinnek a szó szoros értelmében semmi elfoglaltatása nincs, a mivel azt menthetné. Mert az csak nem menti, hogy éjeit a kaszinóban és estéit a színházakban tölti.

— A színházba is járt?

— Körülbelül három hét óta egy estét se mulasztott el az operai előadásokból. Pedig aligha a műélvezet után való vágy vitte oda, amit abból lehet következtetni, hogy egész idő alatt

ott ült behúzódva a páholy háttérébe és látcsöve óraszámra a szemköztes páholyra tapadt, ahol egy rikító toilletében feltünősködő hölgy szokott ülni gavallérjainak egész táborával.

— És ki ez a nő?

— Nem ismerem.

— Fiatal?

— Ugy 25—27 évesnek becsülöm.

— Csinos?

— Nem az én izlésem. Nagyon sokat olvastam le arczáról abból, ami semmi kétséget se hagy fönn az iránt, hogy... Szóval valami nagyon könnyüvéru hölgyike lehet. Sötét fekete haj, kissé kiégett tüzü fekete szemek, meglehetősen be-kikarikázva; duzzadt ajkak, melyek mögül folyton kicsillog két fehér fogsora. Maga az arcz nem nevezhető szabályosnak, de inkább, mint a franczia mondja: un visage chiffonné. Öltözéke kihívó, nemkülönben viselkedése is.

— És maga attól fél, hogy hova hamarább Ervin is szaporítani fogja ennek a legiónak a számát?...

— Sőt bizonyosra veszem.

— Szegény Margit!

— Ápropos! hogyan viseli magát a feleségével szemben?

— A legkritikusabb pillanatban képzelhetlen durva eljárást tanusított. Azóta naponta bejön hozzá amolyan noblesse obligeből.

— És Margit? . . .

— Csodálatos egykedvűséggel veszi. Mintha minden közömbös volna rá nézve. Pedig annak az asszonynak van szive; mélyen érző szive van.

— Ugy látszik e mellett az egyszerü gyáros mellett kiváló lelkitulajdonságokat nyertek gyermekei. Derék fiatal ember lehet a fogadott fia, Baán Miklós.

— Már megérkezett?

— Még nem, de levelet kaptam tőle, feleletet soraimra, amelyben ajánlatot tettem neki, hogy patenst szerzek találmányára.

— Mit válaszolt?

— Megköszöni érdeklődésemet, de kér egyszersmind, hogy tartsam föl érdeklődésemet akkorra, ha megjött és némi változást tett a gépen, mert csak azután akarja a szakértők birálata alá bocsátani.

— Önérzetes fiatal ember.

— Valódi ambíció és meglepő szerénységgel párosult tudás szól minden sorából.

— Csak egyszer találkoztam vele, de én is igen intelligens embernek tartom.

— Hm, csakugyan magyarázhatlan az, bárónő . . .

— Micsoda?

Lénárdy nem folytatta. Megzavarodva hebegett pár kitérő szót, mialatt révedező pillantással viszonzta a bárónő kérdő tekintetét. Ebből

értette meg Anta azt, aminek a báró nem mert szavakat adni.

— Én is nagyon gyakran eltünődöm e fölött; — szólt némi szünet után Rétháty bárónő. — Ez olyan tévedés, édes Lénárdy, amilyeneket a végzet, ez a kontárkodásokban nagy mester, szokott elkövetni.

Hát megértették egymást; megértette a bárónő, hogy a hirtelen elnémult Lénárdy azt találja olyan magyarázhatatlannak, mikor két egymásra annyira érdemes teremtés, amilyen Baán Miklós és Darvas Margit így elszakad egymástól . . .

XII.

Még egy futó pillantást se vetett a tükörbe, mikor komornája ráadta a pongyoláját, melyben először ment át az ebédlőbe, hogy ismét férjével költse el a reggelit.

Margit csak két könnyü fonatba tüzette vissza gyönyörű szőke haját.

A kissé halvány arczon már áttört az élet, a fiatalság üde színe s ami bágyadság előmlött rajta, csak fokozta vonásainak báját, érdekességét.

Különös szépséget adott nagy kék szemeknek az a merengő kifejezés, mely ott ült finom, keskeny ajkai körül is.

Mikor az ebédlő ajtajához ért, férje szavait hallotta onnét belülről. Kelletlenül szólt az inashoz:

— Mondja meg a grófnénak: bocsásson meg, de nem váraozhattam rá. Ugy látszik sokáig tart, amig elkészül a toilettel s nekem mulaszt-hatatlan dolgom van.

Az inas ajtót nyitott s a gróf szemközt találta magát épp a küszöbön álló feleségével.

Zsolnay előbb megdöbbsent, de aztán a kellemes meglepetésnek félreismerhetlen jele váltotta föl arczán az előbbi vonást.

— Ah, pardon! Azt hittem . . . Nem is képzeltem, hogy ma már csakugyan együtt költjük el a luncheöt.

— Tegnap megigértem, hogy veled reggelizem.

— Nagyon szeretetméltó vagy, hogy szavadnak álltál.

Ajkához emelte Margit még kissé túlkeskeny és áttetszően fehér kezét, amelyet aztán gyöngéden fűzött karjára és kifogástalan udvariassággal vezette az asztalhoz. Enyelegve jegyezte meg, miközben melegen szorongatta a karján pihenő kezecskét:

— Milyen pompás színben vagy már. Tudod-e, hogy soha se voltál ilyen szép! . . . Van benned valami fönséges . . . valami asszonyos, mig eddig afféle szögletes leányka voltál.

Zsolnay, aki csak imént tette azt a kijelentést, hogy halaszthatlan dolga miatt azonnal távoznia kell, csak akkor gondolt az elmenetelre, mikor Margit ismét lakosztályába ment, hol a házi orvos látogatását fogadta.

Ebédnél ugyanabban a világoskék selyempingyolában jelent meg Margit, melyet reggel viselt.

A gróf a vesztibülben várakozott a feleségére. Ragyogó arczczal vezette az ebédlőbe. Zsolnay ez alkalomból is olyan bőbeszédűnek bizonyult, mint a lunch alatt.

Ebéd végeztével átmentek a kis szalonba, melynek ablakai erkélyalakban szögelltek ki az Erzsébet-körutra, befelé pedig sátort képező függönyzet fogta föl a téli napnak hideg bár, de intenzív fényét.

Vendégeket még nem fogadott Margit s így nem kellett attól félniök, hogy valaki zavarja őket.

A fiatal asszony az ablakhoz lépve, pár perczig egészen elmerült annak az össze-visszaságnak nézésében, amit a körut kaleidoscopszerűen változó képe nyújt. Aztán leült az ablakkal szemközt levő kandalló elé.

Zsolnay kissé keresett poseban állt a kandalló párkányára támaszkodva, s míg szemei Margiton pihentek, folytatta azokat a közhelyeket, amelyek aligha érdekelték a fiatal asszonyt.

— Valami meglepetésem van számodra; — mondta végre, miután formálisan udvarolgatott a feleségének. — Ma reggeli sétám alatt fedeztem föl a kirakatban.

Egy piros peluche ékszerdobozt vett ki mellső zsebéből és nagyúri nonchalanceszal vegyes hivalkodással mondta:

— Ennek az ékszernek a párját egy uralkodó számára küldték meg abból az alkalomból, hogy

a felesége trónörökösrel ajándékozta meg ő feleségét. Örvidenek, ha eltaláltam volna izlésedet.

A kommentálás elmaradhatott volna. De Zsolnay minden utógondolat nélkül fecsegett. A gróf nem gondolt egyébre, minthogy egy értékes ajándékkal fejezze ki hódolatát egy szép asszony előtt, amilyenek most a feleségét találta. Ezt ő már így szokta tenni.

Az ékszerokot odatette Margit ölébe.

Mint valami tolakodó kíváncsi, végiglobogott rajta a kandallóból kivillogó láng, amely ott futkosott a pongyolának fodrai közt és átszaladt légiesen eszményi alakján az üdülő asszonymak, föl egészen az aranyszőke hajáig. Majd a piros tokon lippent meg a vibráló tűzszem s egy pillanatig idegesen rezgett rajta. Tán kíváncsi volt a tartalmára? ...

Hát Margitnak meg kellett volna köszönnie az ajándékot; hisz ezt már a valamennyire jól nevelt gyermek is tudja, hogy köszönetet kell érte mondania, ha ajándékot kap. Ildomtalánabb volt, mint az a gyermek.

Egy tekintetet se vetve rá, visszahelyezte a tokba párját annak a nyakéknek, melyet »egy uralkodó vásárolt meg a felesége számára abból az alkalomból, hogy ...«

Fájdalmas rángás vonaglott végig Margit orcáján, meg egy köny is csillogott abban a mélytekintetü szempárban.

És ha a remélt boldogság esetleg gyászra változik; ha egy meleg, résztvevő szó után sóvárog a lelke; egy könnyet keres abban a szemben a magáéhoz: alkalomszerű lett volna akkor is az ilyen meglepetés? . . .

A szoba sarkában álló palissander szekrényhez lépett. Betette az ékszertokot a felső fiókba, abba, amelyik egészen üres, amelyiket soha se szokott fölnyitni . . .

*

Margit első útja apjához volt. Onnét Gerbaud czukrászdájába tért be férjével. Több ismerősre akadtak.

— Puszillak, Ervinkém; — szólt a mindenütt ott fölöslegeskedő Bozsoky, aki a helyiség tulsó végéből törtetett Zsolnayékhoz.

Miután bemutatta magát Margitnak, megjegyezve, hogy ő az a Bozsoky Gida, aki körülbelől egy év előtt olyan alkalomból mutatkozott be a grófnénak, amikor a fiatal lányok csak egy személyt különböztetnek meg a százakra menő tömegből és ez a vőlegény, a többi nem létezik számukra. Ő is egy efféle nem létező jelenlevő volt azon az ünnepélyes napon s így bizonyára nem ismétli meg magát, ha bemutatkozik.

Meglehetős hosszú, tartalmatlan fecsegés után, Margit végre megmenekült ettől a szélkeleptől.

Észrevette egy asztalnál az atyja háziorvosát, egy tekintettel oda kérte maga mellé.

— Bocsásson meg, tanár úr, de föl kell használnom a véletlent, mely itt összehozott. Most voltunk a papánál, aki olyan rossz szinben van, hogy én aggódom miatta. Mondja: nincs neki valami komolyabb baja?

— Hát sok galibát szerez neki egy idő óta a szive, amelynek működése, főleg az utóbbi időben, sajnálatosan abnormalis. Őszintén szólva, az öreg úrnak régi szivbaja most olyan előrehaladt stadiumba lépett, hogy már jó lenne komolyan venni a dolgot. Rá kellene birnunk, hogy egy vagy két hóra, legalább áprilisig melegebb égélj alá utazzék. Én Arcoba szeretném küldeni.

— Tanácsolta már azt neki, tanár úr?

— Már pár hét előtt és naponta szorgalmazom.

— És nem hajlandó?

— Azt mondja, hogy lehetetlen. Miklós csak egy, esetleg két hó múlva jön meg és fejetlenül nem maradhat az üzlet.

— Óh, Istenem, hisz ha szükség van rá, bizonyos vagyok felőle, hogy Miklós meghozná azt az áldozatot és félbeszakítaná tanulmányutját.

— Én is azt mondtam, hogy csak pár sort kell írnia Miklósnak; hanem erről hallani sem akar.

— Holnap ismét elmegyek a papához s ha jó szántából nem hajlandó, magam irok Miklósnak.

— Helyesen teszi, méltóságos asszonyom.

Mert több hölgy jött Margithoz, a gróf átengedte helyét és Bozsokyval a másik asztalhoz ült. Sok badarságot beszélt össze az utóbbi.

— Tudod-e Ervin, hol voltam tegnap este?

— Ha megmondod . . .

— Vilberger grófné, alias Mignon Marietta palotájában. Te, az a lány most még szebb, mint valaha.

— Ugy? És hogyan jutottál hozzá?

— Az Operában bekopogtattam páholyába. Nem képzeled, hogy milyen szívesen fogadott. Menten bemutatott a chevalier úrnak, aki mindig ott gubbaszkodik háta mögött a lóczán. Te, ez nem is franczia, de valóságos lunatikus német troubadour. Mikor elhagytam a páholyt, Marietta — mint valami rátermett szalondáma — e szavakkal vett tőlem búcsút: minden pénteken fölkeresnek jó barátaim. Örvidenek, ha minél előbb magát is köztük láthatnám.

— És elmentél?

— A legelső kéznél levő pénteken, azaz tegnap. Mekkora pompában van! Ugy látszik: győzi a monsieur. Voltam olyan malicziózus és odavetőleg azt a kérdést intéztem Mariettához: »Mondja csak, szép Marietta, miért nem hívja meg egyszer Ervint is?«

A gróf összeránczolta szemöldökeit. Fogai közt ejtette a kérdést. — És mit felelt?

— Rettenetes furcsa ábrázatot vágott, aztán ajkbiggyesztve vetette oda: »Csak ismerősöket fogadok.«

Zsolnaynak arczába csapott a vér és görcsösen szoritotta össze ajkait, hogy utat ne találjon valamelyes keserü kifakadás.

Bozsoky folytatta:

— A francia azt kérdezte tőlem: mi az oka annak, hogy monsieur le comte de Zsolnay mostanában nem jár az Operába, sőt néhány nap óta a kaszinóban sem látta, pedig ő revanche-val tartozik monsieur Zsolnaynak. Én persze akkor nem adhattam erre választ, de most már meg tudnék rá felelni.

Hamiskásan csiptetett, míg fél szemével Margit felé mutatott:

— Most kívánatosabb az otthon, ugy-e bár? Olyan szép lett a feleséged, barátom, hogy elolvad az ember, ha ránéz.

Zsolnay nem felelt, de nem is értette az utóbbi szavakat. Az a redő még folyton ott ült a két szemöldöke közt.

— A holnapi premiérere se jössz az Operába? — kérdezte Bozsoky.

— De valószínűleg elmegyek; — vetette oda röviden a másik.

XIII.

— Nem lennél szives velem eljönni a papához? — ezzel a kérdéssel nyitott be Margit Rétháthy bárónőhöz. — Tegnap beszéltem az orvossal, aki halaszthatlannak tartja, hogy a papa mielőbb elutazzék. Jőjj velem, kérlek, segíts rábeszélni. És ha nem sikerül, ugy akaratára ellenére, magam irok Miklósnak: hozza meg azt az áldozatot és jöjjön előbb haza, mint tervezte. Akkor aztán nem találhat kibúvót édes apa.

A két nő csak az öreg Csutor bácsit találta Darvas irodájában.

— Nincs itthon a papa, Csutor bácsi?

— Alig öt percz előtt ment el a főnök úr, méltóságos asszonyom.

— Sokáig marad oda?

— Nem hinném. Valami üzleti ügyben jár.

Mindig nagy zavarban volt az öreg, ha a grófnévá lett Margit kisasszonykát látta, aki ma is oly szeretetreméltó iránta, mint akár abban

az időben, mikor az udvarban levő galambduczból le-lehozta számára azt a szép fehér gatyásat.

— Bevárjuk, ha nem zavarjuk Csutor bácsit.

— Már mint engem? Óh, kérem a'ásan, hisz én csak itt böngészek a régi tervrajzok között. Egy gépnek a tervrajzát keresem, amire a mérnök úrnak volna szüksége. Kérem a'ásan, én nagy megtiszteltetésnek tartom, ha jelenlétében van szerencsém.

Két széket kerített, amelyeket minden oldalról kiváló gonddal csiszolt meg tali-tarka zsebkendőjével.

Ugy vélekedett az öreg, hogy most neki a házigazdát kell adnia.

— Méltóztassanak helyet foglalni. Hát nagy kényelem nincs nálunk, de hát el tetszik nézni a hiányosságokat. Hja, ahol mindig dolgoznak, ott nem lehet se rend, se kényelem.

Egy-két perczig tétovázott, hogy mivel mulatassa az előkelő látogatókat; aztán, mint akinek jó ötlete támad, gyors végrehajtáshoz látott. Kinyitotta a terjedelmes szekrényt, mely a két ablak közt áll és egy miniature gépet vett elő.

— Mondok, szórakozásképen tetszenék ezt megszemlélni. Ez az a gép, amit Miklós úr talált föl; persze kicsinyben.

— Láttuk már, Csutor bácsi; köszönjük.

— Igen ám, de a fortélyát kell annak kiismerni, abban van a találmányossága. Egy cse-

kélyke villamos erő pótolja azt az erőfeletti munkát, amit keserves veritékkel tudott eddig végbevinni a szegény emberfia. Óh, roppant nagy-szerű feltalálás ez!

— Hisz Miklós éppen olyan ügyes, amilyen jó.

Letette az öreg a gépet az asztalra. Atha-tottan mondta:

— Már, hogy jó-e? bizony jó az; olyan jó, mint az Isten áldása. Kiveszi az a részét min-denkinek a sorsából, akinek csak búja-baja van. Az öreg angol kisasszony, a miss Stock úgy hívta; azon az ő sváb németjén, hogy Goldherz; ami, mint tetszik tudni annyi, mint aranysziv. Akkor adta neki ezt a nevezetet, mikor a gép elkapta annak a munkásnak a kezét, akit Baán úr vett ápolás alá, hogy ne kelljen az ispotályba mennie, amitől majd a halálos hideg vette meg azt a szegény ficzkót.

— A Kortva András volt az, ugy-e Csutor bácsi?

— Az a. No lám, hogy észben tartja a méltóságos asszony. Hát mikor amolyan 12 éves siheder volt és a Margit kisasszonyka vörös himlőbe esett. (Ezt már a bárónőhöz fordulva mesélte.) A kis lányt átvitték a negyedik szo-bába és Miklóst eltiltották tőle. Azt mondta a doktor úr: minek egy bajból kettőt csinálni. De nem addig volt az. Nem fogott a fiún se jó szó, se kemény tilalom: folyton-folyvást ott ólál-

kodott a kis beteg ajtója előtt. »Menjen már innét Miklóska;« mondotta a feleségem; »mert maga is elkapja a himlőt, aztán belehal. »Hisz nem is akarok én élni, ha Margitkát nem láthatom.« Hiába üzték-zavarták, ott gubbasztott az ajtónál, mint valami hűséges eb!

Margit elmosolyodott.

— A jó Miklós! Hogy visszaemlékszik erre is, Csutor bácsi.

Meglóbálta ősz fejét. Merengő kifejezéssel emelte égnek színekopott szemeit.

— Hát el lehetne felejteni az ilyesmit, méltóságos asszonyom?!

Hamiskásan hunyorgatott a bárónőre.

— Ezekből a gyerekekből egy pár lesz; — mondogatta a doktor úr.

Anta a fali órát nézte és mozgolódni kezdett.

— Talán nem is jön egyhamar haza Darvas úr?

— Dehogyan; csak tessenek még egy-két perczenetet várakozni.

Nem vesztette el az előbbi tárgy fonalát. Folytatta:

— Mikor pedig jól neki kamaszodott, egyszer vállon üti a doktor úr, aki rajta kapta, amint a távozó Margit kisasszony után elméláztott: »Te fiú, szerelmes vagy te ebbe a szép kis lányba, ugy-ebár?« Csak nézett azokkal az okos szemeivel, de nem felelt egy élő szót se.

Hát ez volt az a beszéd, a kin az igaz szerelem megnyilatkozik. Ebből tudta meg a doktor úr, meg én is, aki véletlenül szintén közelükben álltam, hogy Miklós fülig szerelmes a Margit kisasszonyba. Meg is érdemelte, mert ő is éppen olyan jó, éppen olyan . . .

Tyhü! Azt a forgató kerekét a vén eszének, de nagy bolondot is mondott! . . . Most úgy jött neki, hogy két kedvenczéből tényleg egy pár lett; azt hitte, hogy Baán Miklósnéval beszél.

— Tessen már apróbbra megtekinteni ezt a masinát. Érdemes ám a megtekintésre.

Nem várták be Darvast.

Anta azt mondta, hogy még pár látogatást kell tennie a délután folyamán.

A bárónő csak a kapuig kísérte harátnőjét, ott elváltak.

Amint Margit fölfelé ment a lépcsőn, Wippingstock kisasszony, a régi angol társalkodónő jött vele szemközt. A harmadik emeleten volt egy családnál.

A miss nagy hanggal örvendezett e találkozásnak. Bocsánatot kért, amiért egy perczre föltartóztatja a grófnét, de mentséggel tartozik, hogy ő annak idején félreértette a dolgot. Azóta értesült a nagy szerencse felől, mely az ő igen tisztelt növendékét érte és most vesz magának bátorságot, hogy sok szerencsét kívánjon a

grófnénak. Ujra engedelmet kért. Hisz az egész csak egy kis tévedés volt.

Margit megkönnyebülve haladt föl a lépcsőn, mikor sikerült megszabadulnia a misztől, akinek hangja még folyton fülében csöngött: »Az egész csak egy kis tévedés volt...«

Lakosztályába érve, azonnal a levél irásához látott.

Ez estén az Opera foyerjában találkozott Rétháty bárónő Lénárdyval, aki fölvonás közben fölkereste Antát páholyában, ahova kivüle még Bozsoky is bekopogott.

— Nézze csak bárónő, ez az a bizonyos nő, aki felől egyizben beszéltem; — súgta Lénárdy, egy tekintettel a szemközt levő páholyra mutatva.

Miután észrevétlenül a jelzett páholy felé fordította távcsövét, a bárónő odaszólt Bozsokynak:

— Mondja csak, Bozsoky, ki az a nő odaát, aki most készül elhagyni páholyát?

A megszólított előugrott a háttérből és kiüllesztett szemekkel előzékenykedett. Ostobán, de kétértelmüleg vigyorgott. Fél hangon mondta:

— Ez idő szerint madame la comtesse Marie de Vilberger nom de guèrret használja. A háta mögött cerberuskodó Malois marquis a — pártfogója. Nézze azt az öltözéket, bárónő. Egész vagyont képvisel rajt a csipke, hát még az ékszerek!

— De hát ki ez az asszony?

— Az ex-lovarnő: Marietta.

Tán ugyene szempillantásban mondta ki e nevet egy másik hang is ott künn a társalgóban — Marietta!

A megszólított visszafordult a tükörtől, amely előtt haját rendezte. Egy szó felelet nélkül leült a fal mentén végighúzódó pamlagra és egykedvűen lebegtette remekművű legyezőjét.

A férfi elébe állt. Merőn nézett rá. Vontatottan beszélt: — Már több izben találkoztunk de ugy látszik, nem ismert rám! . . .

Malois marquis közeledett feléjük, kezében egy adag fagylalttal.

— Ah! Jó estét, gróf ur; — mondta a francia, átnyujtva a fagylaltot a hölgynek. Kedves cousine, hadd mutatom be önnek legújabb ismerősömet: Zsolnay Ervin grófot.

Ervin azt vélve, hogy átérti a helyzetet, amit olyformán kommentált, hogy a volt lovarnő, mint a marquis unokanővére szerepel itt s éppen találta magyarázatát Marietta viselkedésének vele szemben. Igyekezett bele találni magát a kedve ellen való szerepbe. Olyan általános társalgásba ereszkedett, amelyet az első bemutatás alkalmából indit meg valaki. Mikor azonban Malois visszament a czukrászdába az üres fagylaltos tálkával, más hangból intézte szavait Mariettához:

— Bocsásson meg, Marietta, de nem vettem észre az előbb, hogy nem vagyunk magunkra.

A leány rávetette szűrő tekintetü szemeit. Ajkain gúnyos mosoly futott végig. Szigorú kifejezéssel, mint valami igaz jussában álló hozzáférhetlenség mondta:

— Mi ma látjuk egymást először, Zsolnay gróf. Ervin tévetegen nézett; utóbb mosolygott.

— De Marietta, hisz senki sincs a közelben. Ugyanabból a hangból folytatta a nő:

— És részemről nem is óhajtom meghittebbé tenni ezt az ismeretséget.

— Az ördögbe, Marietta, elég volt a tréfából! Én, mint régi jó barát, mint — gavallér közeledem, akinek diskrecziójára mindig számíthat, de aki — mivel már összehozott a véletlen — nem haladhat el ismeretlen gyanánt ama nő előtt . . .

— Én semmiféle ismeretségről nem tudok, de tolakodásról igen, amely ellen . . .

Zsolnaynak szinte merevvé tette vonásait a megütközés.

— Ah, hát úgy vagyunk?

— Amint látja.

— No, már megy, Zsolnay gróf? — szólt az induló Ervin után a pár ismerős úr társaságában visszatérő Malois.

Zsolnay egy rövid »Jó éjt, marquis«-val mondott igent a kérdésre.

XIV.

— Megint a papához mégy?

— Igen.

— Nem jössz a színházba?

— Ma jobb szeretném apánál tölteni az estét.

— Kérlek, tégy tetszésed szerint. Viszontlátásra.

Ezzel elváltak egymástól. Zsolnay gyalog indult az Andrássy-út felé, míg Margit beült a kapu előtt álló kocsiba.

Csak akkor eszmélt föl tünődéséből a fiatal nő, mikor befordultak abba a kis utczába, ahol már messziről szemébe tünt a fehér kőfalkerítés, rajta a fekete fénymázos czimtábla e fölirattal:

»Darvas Domokos gazdasági gépgyára.«

Hirtelen más arcot váltott. Figyelmesen vizsgálta a szemköztes tükörben: nem maradt-e arcán egyetlen vonás, amely kételyt ébreszhetne abban a jóságos öregben, aki nem egyszer hangoztatta: »Ha téged boldogtalannak tudnálak, ezt nem élném túl.«

Mosolyt erőltetett ajkára, olyan mosolyt, mely képes teljes boldogságot hazudni.

Otthon azzal fogadta az egyik irodatiszt, hogy a főnök úr kikocsizott, de nemsokára visszatér.

Megvárja. Fölment a lakásba, anélkül, hogy találkozott volna mással, mint a szobaleánnyal, aki ajtót nyitott neki.

Az első alkalom, hogy egyedül volt azokban a szobákban, amelyekhez egész multja fűződött.

Az atyai ház! Az otthon!?!... A kedves, meleg fészek, ahonnan kirepül a fölserdült leány, mint a szárnyra kapott madár...

Megfoghatlan szorongást érzett; tán még félt is, mint a gyermek, aki egyedül van valamely sötét lakosztályban. Pedig nem volt sötét, csak félhomály; aztán nem is volt mitől félnie, mert hisz régi jó ismerősök vették körül.

Elsőben is a régi zongora állta utját, az ő ismerős ábrázatával.

Vegigsimogatta az emlékezetes bútordarabot, gyöngéden, bensőségteljesen, úgy, mint mikor régi, meghitt barátunkat dédelgetjük.

Középen állt a nagy kerek asztal, amely mellett évek során ültek együtt dél és estebéd idején. A nagy és ó-divatu cserépkályha előtt, a kényelmes bőrkarosszék, ahol az atyja szokott sziesztázni...

Minden zugban volt valami, ami beszélt,

ami a visszaemlékezés misztikus hangján szólalt meg . . .

Beljebb hatolva abba a kis szobába jutott, amelyből még egy ajtó vezet a folyósóra.

Az ő leányszobája. Ugy maradt, ahogy be volt rendezve. Ez a szoba melegágya a reminiscenciáknak. »Tudod-e?« »Emlékszel-e? . . . »Jut eszedbe? . . .«

Mintha csak Csutor bácsi emlékező tehetségével bírnának, annyi mesét tudnak a multból ezek a némán beszélő tárgyak.

Éppen vissza akart térni a másik szobába, mikor megcsattant az ajtó kilincse. Előbb egy fej, aztán egy egész test csúszott be az ajtón. A húséges öreg Lord volt, a vén ujhollandi, aki már tizenkét év óta teljesíti a házőrző tisztét.

Megérzi, ha itt van az ő kedves asszonya, a volt játszópajtása, és előkajtat, akár hol lenne is.

— Lord!

Lompos, nehéz járásával odakoczogott Margit-hoz, aki leült a legközelebbi zsöllyébe.

A kutya a grófné ölébe fektette buksi fejét; rávetette okos, nagy szemeit.

Margit átfonta karjaival az állat nyakát. Ugy elnézte a jó, kutyaigaz ábrázatát.

— Szeretsz engem, Lord!?

Hát szóval kell ezt bizonygatni? nem látod nem érzed, asszonykám? . . .

Végignyalta sima nyelvével az apró kezeket.

Egyszer csak kipp, kopp; piff-paff, elkezdte ingatni bozontos farkát; aztán kihúzta fejét Margit karjai közül és tán még mosolygott is a becsületes nézésü szemepárja. Az újra fölnyilt ajtó felé fordult. Ez a mozdulata azt mondta: »Nézd csak, asszonykám!«

Odanézett. Az első pillanatban alig ismerte föl, ugy megférfiásodott; a vonásai még zárkóztatabbak, mint az utóbbi időkben voltak.

Amint a grófné megpillantotta a belépő fiatal embert, felemelkedett. Halkan ejtette ki:

— Miklós!

— Sajnálom, hogy csak ma, leveled keltezése után egy héttel érkezhettem meg; de soraid már nem találtak Londonban és több napig jártak nyomomba, míg végre egymásra akadtunk.

— Nagyon köszönöm, hogy megjöttél.

— Kötelességem volt.

Csak most nyujtottak kezét egymásnak. Ez a kézszorítás rövid és mégis körülményes volt.

Aztán Miklós utazása felől tudakozódott a grófné, majd áttértek Darvas egészségi állapotára.

— Nagyon aggódom papa miatt; — szólt Margit.

— Engem is meglepett a kinézése; remélem azonban, hogy ha enyhébb éghajlat alá kerül, ahol teljes nyugalomban tölt pár hónapot, minden jóra fordul.

— Orvosunk is ebben bizik.

Igy telt el az első negyedóra, melyet a gyermekkori jó barátok egymással töltöttek, midőn tizenöt hónap múltán először találkoztak.

Kis vártatva megérkezett Darvas. Sokkal derültebb hangulatban volt, mint egyébkor.

— Lásd, micsoda meglepetés ért ma délután: egész váratlanul toppan be Miklós. Mikor megpillantottam, azt hittem: halluczinálok.

Az öreg gyáros mit sem sejtett leánya jótekonny ármánykodásából: nem is gyanította, hogy Margit hívta haza Miklóst.

Együtt töltötték az estét.

Szóba került Darvas elutazása, amely ellen most már nem tehetett kifogást s így megállapították még az indulás napját is.

Tán az a gondolat, hogy elutazik az édes atyja, vette el Margit szeméről az álmot. Mikor pedig hajnal felé elszunnyadt, zavart képek vonultak el előtte. Csutor bácsit látta álmában, amint fejét ingatva ismételte: »Hát el lehet felejteni az ilyesmit, méltóságos asszonyom? ...« Majd Wippingstock kisasszony váltotta föl az öreg munkavezetőt. Ez meg egyre ezt ismételte: »Hisz az egész csak egy kis tévedés volt.« Végre az öreg Lord s a nyomába belépő Miklós következett. Zűr-zavaros képsorozat. Mennyi elfér egy ilyen rövid álom szűk keretébe!?

XV.

Zsolnayéknál is kezdetét vették a jourok; sőt már egy estélyt is adott a gróf, aki nemcsak a high-lifet gyűjtötte össze termeibe, de több számottevő tagját a pénz és szellem arisztokráciának: »Amit a születés megtagadott amaz osztálytól, busás kárpótlást nyujtanak érte a szép asszonyok; mert hisz a szép asszony a legnagyobb czimer minden családban.«

Ezt az elvet vallja a házigazda, mikor a vendégkoszorút egybefűzi.

— Margit ugyancsak beletalálja magát ebbe a tarka életbe. Tegnap az estély otthon, ma itt és holnap az államtitkárék bálja. Emellett minden este színház. Hihetetlen változás nála, aki eddig csak a magányt szerette; — mondta Rét-háty báróné a jótekonyczélra rendezett vásáron, amelyen ő is résztvett. Apró csecsebecséket árult s éppen Lénárdy bárót szolgálta ki, mint egyik bőkezű vevőjét.

— Látja, báróné, most én veszem át a maga

szerepét: a kétkedést. Attól tartok, hogy ez a mulatókedv, ez a vidámság csak színlelt a grófnénál.

Ujabban több vevő lepte meg Anta sátorát, amely épugy ostrom alá volt véve, mint Zsolnay grófnée s még pár más hölgyé, akik szépségükkel birták jótékonyagra a férfi közönségnek ez irányban legkönnyebben megvesztegethető részét.

— Ilyen alkalmakkor rendszerint követnek el valami tapintatlanságot; — szólt társához egy éltes ur, amint elhaladtak ama sátor mellett, hol valósággal főhadiszállást tartott a gentry-tábor és az arisztokráciának fiatal, na, meg kevésbé fiatal gárdája.

— Miféle tapintatlanságot fedezett már ismét föl?

— Nézzen ama sátor alá. Ismeri azt a hölgyet?

— Csak látásból. Valami francia grófné, bizonyos Vilbergerné.

— No hát ilyen nőt hozni a mi társaságunkba! Hallom, több tag ki szándékozik lépni az egylet kebeléből. Minősíthetlen eljárás is.

— Valami obscurus személyiség ez a francia grófné?

— Senki se tud róla bizonyosat; de a megjelenése, a modora fölötte gyanus. Unokafivére, a máltai lovag, aki folyton mellette ólálkodik, bemutatta a szomszédos sátrokban áruló höl-

gyeknek s ezek egy fejbiczczentéssel tértek ki az ismerkedés elől, anélkül, hogy pár köteles szót is váltottak volna vele.

— Melyik az a máltai lovag?

— Az a szőke, föltünően halvány férfi, aki Zsolnay grófné árúczikkeinek felét összevásárolta. Az az ábrándos nézésű egyéniség, aki szemeivel folyton a felsőbb régiókban látszik kalandozni, de azért pontos tudomása van mindarról, ami a földön történik.

Néhány óra elteltével minden asztal üresen állt s a társaság a buffet felé tódult.

Lénárdy csak most fedezte fel a hullámozó tömeg közt Baán Miklóst, akivel rövid két hét alatt baráti lábon állt.

— Jó estét, Miklós. Szép, hogy mégis eljöttél.

— Sajnos azonban, hogy a jótékonyság oltárán vajmi keveset áldozhattam, amennyiben az effélékben ügyesebb urak mindent elkapkodtak előlem.

— Hová mégis erre?

— A kijárat felé.

— Csak nem teszed velünk azt a csúfot, hogy elmenj. Jőjj be a buffetbe.

Miklós csak fél kedvvel tett eleget a báró óhajának.

Lénárdy ahhoz az asztalhoz tartott Baán Miklóssal, ahol Zsolnayék, a bárónő és az öreg Illés József v. b. t. t., ennek fiatal, szemfüles felesége és az örökös Bozsoky ültek.

Zsolnay az asztal mellett állva, nyugtalanul jártatta szemeit a közönség sorain.

Az urak arról a démoni szép asszonyról beszéltek, aki mai első szereplésével a társaságban meglehetősen kudarcot vallott. Mellőztetését azonban búsásan igyekeztek kárpótolni a körülötte zsongó fekete szalonruhás urak. És hogy elégségesnek találta e kárpótlást, ezt azzal igyekezett bebizonyítani, hogy féktelen kedvvel tüntetett.

Zsolnay csak akkor vette észre a báró karján közeledő Baán Miklóst, mikor már közvetlen mellette álltak.

— Jó estét, maga ritka madár; felénk csak soha se repül el, ugyebár; — szólt szívélyesen kezét fogva Miklóssal.

— Biztosítom, hogy nem az akaratomon múlik, de teendőim annyira túlhalmozódtak: lehetetlen időt szakítanom.

— Elhiszem, ha kívánja. Baán Miklós, Bozsoky Gedeon; — mutatva be egymásnak a két fiatal férfit.

Bozsoky idegesen rázogatta a Baán kezét és meglehetősen hangosan mondta:

— Servus! Sok szépet hallottam felőled, Miki; de hallottam azt is, hogy valóságos társaságiszonyban leledzel; kerülöd az embereket, akiket semmire sem becsülsz; mi?

— S aki azt mondom Kempis Tamással:

»Quoties inter homines fui, minor honor redii;«
nemde? — mosolygott Baán.

Lénárdy aztán bemutatta barátját a v. b. t. t. urnak: Illés Józsefnek (azok a rosszban fáradhatlan nyelvek Menelaus előnévvel kisebbitik a tanácsos urat. Ők tudják, hogy miért) és csinos élettársának: született Berkenyi Heléna ő nagyméltóságának.

A két ujonnan jött fiatal ember helyet foglalt. Lénárdy Zsolnay grófné mellé ült, Baán pedig Illés Józsefné mellett maradt, aki beszélgetésbe eredt vele.

Egyetértőleg megegyeztek abban, hogy az összes elárúsítónők közt Zsolnay grófné sátora volt a legkeresettebb. Hihetetlen magas áron kelt el a legigénytelenebb tárgya is.

— Semmi érdemem sincs benne; mert a francia úr minden 20—30 filléres tárgyért 5—10 koronát fizetett.

— Jha, a francia udvariasság utolérhetlen; — vélekedett Zsolnay.

Még egy úr jött az asztalukhoz; egy szalon kolportőr à la Bozsoky.

— Tudják-e, mi az ujság? Ibrinyi Guszti alig fél óra előtt főbe lőtte magát.

Elsőben is a Baán Miklóssal csevegő Illésné szörnyüködött közbe:

— A kis barna hadnagy?

— A kis barna hadnagy.

— Mi vitte erre a helyrehozhatlan lépésre?
— eresztette neki szellemességét Bozsoky.

— Nagy ok. Hűtelen lett hozzá a szive választottja.

— Ez éppen elégséges ok; nemde Baán Miklós; fordult újra a fiatal emberhez a bájos Heléna.

— Én nem is találom oknak; — felelt határozottan a kérdezett.

— Na, úgy maga még soha nem volt szerelmes, mert csak az beszélhet ilyen félvállról. Hát lehet-e kétségbeejtőbb fájdalom, mint elveszíteni azt, akit szeretünk.

— Bizonyára nem abban az esetben, ha a halál ragadja el; de mikor úgy veszítjük el, hogy elfordul tőlünk a szive, hogy másnak ad előnyt, a mi igaz szerelmünk felett, ebben az esetben ott van a büszkeség, ott van az önérzet, mely határt von a kétségbeesés elé.

Zsolnay élénken vágott közbe:

— Ezek csak afféle szofizmák. Bizony a végtetekig hajtja az embert az a tudat is, ha a más karjaiban látja a hűtelent.

Baán tagadólag ingatta a fejét.

— És ön vajjon mit tenne hasonló esetben?
— kaczerkodott a szép Illésné.

— Ha azt, akit szerettem és esetleg elfordult tőlem, boldognak tudnám, érintetlenül hagyná szívemet; ellenben, ha szerencsétlen volna, őszintén sajnálkoznám fölötte. Ennyi az egész.

Két tekintet találkozott e perczben. Lénárdyé azt mondta: »Talpig önérzetes ember ez az én barátom, ugyebár?« mig Anta szemei nyugtalanságot fejeztek ki és egy loppal vetett pillantásában, melylyel Margitra nézett, aggodásteli részvét volt.

Tíz óra felé általános készülődés keletkezett.

— Haza jössz? — kérdezte Margit, amint férje fölsegitette belépőjét.

— Nem mehetek, mert találkám van a körben. A fiatal asszony egykedvűn vette a feleletet. Jó éjt kívánt a férjének s ez viszont.

Mikor társasága eltávozott, Zsolnay szinte lázas kíváncsisággal nézett körül a ruhatárban, aztán hirtelen áttörte magát a tömegben.

— Segithetek?

— Köszönöm, Zsolnay gróf.

Egészen közel hajolt hozzá. Némi gúnynyal ejtette a kérdést:

— Már tudja a nevemet, szép Marietta?

— Hisz csak pár nap előtt mutatta be az unokafivérem.

Beletekergődött remek, czobolylyal bélelt köpenyébe és fejét kissé félreszegve, csufondáros kicsinylő tekintettel mérte végig az előtte álló gróft.

Emez szinte könyörgő hangon sugta oda:

— Hagyjon már föl ezzel a csúf játékkal, Marietta . . . Ne légy ily kegyetlen.

A következő perczben már Malois karján haladt el Zsolnay előtt Vilberger grófné. Nyomába tódult a háziudvarlók egész falkája.

— Ma aztán csinos kudarcza volt a francia grófnénak, — szólott meg Ervin mögött egy ismerőse.

— Mennyiben?

— Hisz valósággal kinézték körükből a nők.

— Ez nem csökkenti az ő teljes győzelmét.

— Nem-e?

— Hát hol hallotta ön, hogy a nők hódolata adna értéket egy másik nőnek.

— Ah, vagy ugy! Na, ami a férfiakat illeti, azok törik magukat érte.

A gróf jóestét kívánt.

Béerkocsiba vetette magát és a kaszinóba hajtatott.

Nyereség-veszteség nélkül állt föl mintegy két órai játék után. A mellék kis terembe ment, ahol a pamlagra heveredve, egész apathikus nyugalommal nézte szivarjának gyűrűző füstjét.

Malois hangja rezzentette föl:

— Miért nem volt tegnap az Operában, Zsolnay gróf?

— Semmi gyönyörüséget se találok Santuzza óbégatásában.

— Nem hódol Mascagni ez igazán klasszikus zenéjének? Legalább a grófné kedvéért jött volna el.

— A feleségem . . .

— Aki ma olyan bámulatos bájjal szolgált a jótékonyságnak. Nem is tudtam, hogy ön nős. Csak a mult napokban láttam először a szép grófnét és valósággal megbüvölt. Apropos! Az este említettem Marienak, hogy mért nem hívja meg Zsolnay grófot egyik estélyére, amire ezt felelte: »Miután Zsolnay gróf már nős, csak feleségével együtt hívhatnám meg.« Hát így még sokkal jobb; — fejezte be a franczia.

Zsolnay fölemelte fejét a pamlag karjáról:

— Ah!?! . . .

— Tudja, Marie estélyein a jelenlevők zömét férfiak képezik, kivéve néhány művészi pályára készülő fiatal hölgyet. Ugy látom, hogy a nők idegenekkel nagyon minucziózusak az ön hazájában; az unokanővérem viszont épp oly hiú és makacs, mint más asszonyok: bántja ez az indolencia, hogy enyhe kifejezést használjak. Látta, ön mint igazi intelligens férfi, aki talpig gentleman, megtörhetné a jeget azzal, hogy megjelenék szép nejével együtt Vilberger grófné jövő hó első napjaiban tartandó estélyén.

— Malois marquis, nem reflektál revanche-ra?

— kiáltotta be az ajtón egy egyenruha.

— Köszönöm, nem.

Ujra Zsolnayhoz fordult. Folytatta:

— Remélem, nem utasítja vissza a meghívást, melyet személyesen fog elvinni az unoka-

nővérem. Jó éjt. Megigérttem Marienak, hogy felmegyek hozzá egy csésze teára. Au revoir.

Zsolnay ajkaiba harapva, ideges tekintettel követte a szobából kilépő Maloist.

Már rég elütötte az éjfél, mikor a gróf áthaladt az utcán.

Nagyot került azonfölül, hogy gyalog indult haza. Tán véletlenségből tévedt abba a kis utcába, melynek az a két kupolás, keramitból épült csinos palota képezte diszét. Az emeleti sarokablakokból még világosság tört elő.

Ugyanolyan rózsaszín ernyős lámpa függött alá, amilyenhez Marietta annak idején is különös előszeretettel ragaszkodott.

Malois szavai csöngtek újra a gróf fülébe: »Megigérttem Marienak, hogy fölmegyek hozzá egy csésze teára.«

Arra az időre gondolt, mikor még neki is volt joga ahhoz, hogy bármely órában bekopogtasson Mariettához... Hm, és most az a francziába ojtott angol, az a jéggel elegyített tűz, az a ködös-derű szivja édes mérgét ennek a csodálatos démonnak.

Az ő részéről eldobott, elévült jogok...

És eldobta? ... és elévültek? ...

XVI.

— Végre itthon talállak; — e szavakkal lépett be Anta egy délelőtt Margit lakosztályába.

— Igazad van; ritkaságok közé tartozik, ha néhány órát itthon és magányosan töltök.

— Ha szórakoztat, jól teszed, hogy semmi mulatságtól se vonod ki magad.

Margit nem felelt.

— De most tán valami érdekes olvasmányban zavartalak?

— A legkevésbé sem, édesem; sőt én akartam már fölmenni hozzád, hogy lássalak.

— Mit olvasol?

— Puskin Agneginyja. Ismered?

— Hogyne. Igazi remeke a nemes egyszerűségnek.

Rétháty bárónő fölvette a könyvet s amint lapozgatott benne, egynehány vékonyan aláhúzott soron akadt fönn tekintete:

»A megszokás oly pótlék, mit boldogságért ad az ég.«

Ez a két rövid sor válasz volt Anta előtt egy függőben levő kérdésre, Margit magaviseletét illetőleg.

— Eljössz a holnapi bálra? — odázta el a tárgyat Zsolnayné.

— Nem. Ti elmentek?

— De legfeljebb egy órát töltünk ott, mert holnapután ismét estélyre kell mennünk és már kimerít a sok éjszakázás.

— Miféle estélyre mentek?

— Kissé sajtószerű meghívás. Az illető már a múlt héten megtette nálunk a köteles látogatást, de nem talált honn. Mielőtt viszonzozhattuk volna figyelmét, azzal tetézte ezt, hogy meghívót küldött keddi estélyére. Még a mai nap folytán megteszszük nála a konventionális látogatást.

Anta elé tette a szóbanforgó meghívót.

— Milyen izléses, ugy-e?

Franczia nyelven volt írva:

»Vilberger Mária grófné kéri a szerencsét, hogy f. hó 8-án tartandó estélyének fényét felsőgóthi Zsolnay Ervin gróf és neje, született Darvas Margit is kegyeskedjenek megjelenésükkel emelni.«

— És ti el akartok menni erre az estélyre?

— kérdezte Anta, miután kétszer is elolvasta a meghívót, mintha nem hinne szemeinek.

— El.

— De hisz az lehetetlen.

— Miért? Hidd el, nekem egészen egyre megy, akár Vilberger grófné estélyén vagyok, akár más bálon.

Mielőtt Rétháty bárónő újabb ellenvetést tehetett volna, Lénárdi báró lépett be.

— Miklós megbizásából jövök, aki arra kért: tudjam meg a grófnétól, hogy kapott-e levelet édes atyjától, mert neki már egy hét óta nem irt Darvas ur és nyugtalan miatta, hogy nincs-e valami baja.

— Tegnap irt, de csak pár sort. Hála Istennek nincs semmi különösebb baja. De miért nem jött Miklós is. Mióta megérkezett, tán kétszer volt nálunk.

— Higyje el, grófné, ugy el van foglalva az az ember és annyira a munkának él, hogy egy perczet se ad magának.

— Tudja mit akar cselekedni Ervin? — szolt Anta, mikor Lénárdyval együtt kilépett Margittól.

— Elviszi feleségét Vilberger grófné estélyére.

— Ahhoz a nőhöz, aki . . .

— Aki a szeretője volt, — egészítette ki izgatottan a báróné.

— De hisz ez lehetetlen.

— Lehetetlenné fogjuk tenni.

— Mi módon? Csak nem leplezhetjük föl a multat a grófné előtt.

— Isten őrizzen. Ezzel nem mérgezzhetjük meg annak az ártatlan asszonynak a lelkét.

— Tud más módot, báróné?

Anta pár perczig tanácstalanul nézett maga elé.

— Majd beszélek Ervinnel, — szólt némi gondolkozás után Lénárdy.

— Nem, nem, inkább én, még pedig azonnal.

Ezzel búcsut vett Lénárdytól a folyosón és visszafordult Zsolnayék lakásába.

— Itthon van a gróf, — kérdezte az előszobában állongáló komornyikot.

— Szolgálatára, méltóságos asszonyom.

— Mondja meg a méltóságos urnak, hogy jöjjön föl hozzám azonnal; sürgős beszédem van vele.

Alig pár percz múlva a mindig gentleman modoru Zsolnay bejelentette magát unokanővérénél.

— Minek köszönhetem a szerencsét, hogy magadhoz hivattál, kedves Antám? — kérdezte hizelgő, sima modorában; de a bárónő komolyságának láttán kissé visszahökölt és zavartan folytatta: — Parancsolsz, édes cousine?

A bárónő mozdulatlanul maradt a zsölyében, ahol a gróf belépésekor ült. Némi szünet után szólalt meg. Szúró tekintettel kérdezte:

— Holnapután estélyre mentek?

Ervint nagyon meglepte ez a váratlan kérdés; de egykedvűséget színelve, ugy félvállról felelt:

— Igen; elhatároztuk, hogy elfogadjuk e meghívást, ámbár már igazán túlhalmoznak efféle...

— Valami magánpalotában lesz ez a bál, amint Margittól hallom; — szólt keményen hangsúlyozva Anta; — még pedig a mi fogalmunk szerint szinte lehetetlen módon, ahova eddig nem is voltatok járatosak.

Folyton egykedvűséget színlelt a gróf.

— Egy francia főrangú hölgy adja ez estélyt, akit igazán kiméretlenül ferde helyzetbe juttatott a mi társaságunk. Malois marquis unokanővére, akit tán te is láttál a jótékony-célra rendezett vásáron. Jó barátom. Ő kért föl, hogy ...

— Hogy vidd el a feleségedet Mignon Marietta házához; — csattant közbe a bárónő keserű gúnnyal.

A gróf érezte, hogy elhalványodott. Alig hallható hangon hebegte:

— Azaz Vilberger grófné ...

Keményen vágott közbe Anta:

— Mignon Marietta, a párisi hyppodrom tagja és egy éven át deklarált szeretője Zsolnay Ervin grófnak.

— A legényéletnek egy kis tévedése. Itt senki se ismeri.

— Ugy?! ... És mert itt nem ismerik, nem pirulnál magad előtt, ily nő házába vinni azt a becsületes, tiszta asszonyt: a hitvesedet.

— De ...

— Amellett, hogy megcsalod, még annyi

kiméletben sem részelteted, amennyivel egyik szeretődnek a másikkal szemben tartoznál.

— Bocsáss meg, de ez . . .

— Hisz te förtelmesebb szerepet szántál a feleségednek, mint nekem a férjem, aki a házamba csempészte azt a színésznőt, a kedvesét. És mig én adtam a nagylelkűt, a felvilágosodottat, aki barátnőm gyanánt vezettem be a társaságba azt a személyt, ők addig folytatták a viszonyt saját házámnál. Nos, én legalább kidobtam a becstelen nőt; de Margitot odaalázod, hogy ő kér bebocsáttatást a . . .

— Esküszöm, hogy köztem és Marietta közt vége mindennek. Ő is szakított a multtal.

— Szakitott? Mennyiben? . . . tán mert ez idő szerint nem te tartod ki, hanem a francia lovag? . . .

Zsolnay most már tisztában volt a helyzettel. Belátta, hogy feleselgetéssel vagy valamely hangzatos föl pattanással meg nem menti, amit minden körülmény közt féltékeny gonddal őrzött: a lovagias férfi, a sans reproche gavallér látszatát.

— De hisz, édes Antám, ez a meghívó ugy került hozzám, mint a marquis többi ismeréséhez.

A bárónő előbbi izgatott hangján folytatta:

— Az a nő elég arczátlan volt arra, hogy látogatást tett a feleségednél. Szerencsére azonban nem találta otthon. Hanem a feleséged vissza akarja adni ezt a »megtisztelő látogatást.«

Hát ezt nem fogod megengedni; különben kénytelen lennék, mint nő, pártjára szegődni annak a szegény asszonynak, akit ilyen gyalázatnak akarsz kitenni.

Zsolnay megdöbbenve nézett a beszélőre.

— És mivel akadályoznád meg?

— Tudtára adnám, hogy ki az az asszony, akinek hajlékába bevinni elég merész a férje.

A gróf összerázkódott. Komoran nézett maga elé egy-két másodpercig; aztán kalapja után nyult. — Minden úgy lesz, amint kívánod; nemesi szavamra fogadom.

Zsolnay meglehetősen fölhevült kedélyhangulatban hagyta el unokanővérét.

Tehát vége a nagy előszeretettel beczézett terveknek. Ez lett volna az egyetlen módja annak, hogy megnyiljék előtte ama ház ajtaja, ahol eddig nem birt behatolni. Ez az ellenállás ingerelte, az örültségig zaklatta vérét. Egy általános tisztelt nő azonban azt vetette szemére, hogy amit el akar követni, az becstelenség. Erre a nemesi vér forrt föl ereiben.

De hát ki ismerheti itt Mariettát? . . . kinek van csak sejtelve is a felől, hogy Vilberger grófné ugyanazonos a volt czirkusz-star-ral?

A szenvedély és a büszkeség vivódtak benne. Nehéz tusa volt.

Hosszabb sétát tett; aztán fölment a clubba, ahol csak néhány, most a világba kukkant isme-

rőrsre akadt. Rettentő szükségét érezte annak, hogy mentül ostobábban üsse agyon az estét.

— Nem jöttök velem egy kis champusra, gyerekek? — kérdezte ugy hét óra felé.

Egyik se mondott nemet; mert hát nem mindennapi tisztesség a kiváló világfi társaságában tölteni az estéjüket azoknak az alig fölcseperedett kamaszoknak.

A Hungária egy külön kis termében ütöttek hadiszállást. Hét órától tizig nagy mennyiségben fogyott a Heidsick, Monopol és társai.

Egyedül Zsolnayn nem fogott ki a megszámlálhatlan pohárral bekebelezett ital, a többiek a szó szoros értelmében eláztak, nem csekély bosszúságára a grófnak, aki reggelig remélt velük mulatni. Boszúsan nézett végig kimerült táborán és gúnyosan vetette oda:

— Na, jóéjszakát, pubik. Eredjetek szépen csucsuskálni; menjetek haza a mamához, majd főz nektek jó herba-teát. Menjetek haza tentélni.

A grófnak csak némi borús párázat ereszkedett agyára, amit téveteg tekintete és kigyuladt orczái árultak el. Nem volt részeg, de sőt kábult sem, annyira éber maradt az elméje, hogy már messziről fölismerte a vele szemközt jövő Lénárdyt.

— Hova, hova, Viktorkám?

— Hazafelé megyek. Egy barátomnál voltam és e rövid séta alatt csontig átfáztam.

— Gyere föl hozzám egy csésze teára.

— Köszönöm, de . . .

— Semmi »de!« . . . csak nem utasítod vissza?

Lénárdyt kellemesen lepte meg, hogy Ervin már ebben az időben hazafelé indul és mert kíváncsi volt, hogy mi eredménye lett Anta föllépésének a grófné érdekében, szívesen csatlakozott hozzá.

— Na, ne kéresd magad, Viktorkám! — sürgette Zsolnay.

— De hisz már későre jár . . .

— A patvarban, hol volna késő tiz órakor!?

— vetette ellenkedős hangon a gróf. — Na gyere.

Szinte erőszakosan czipelte magával Lénárdyt, akinek a karjába akaszzkodott.

Mikor a gróf lakosztályába értek, akkor vette észre a lámpa világításnál Lénárdy, hogy Ervin nincs egészen normális állapotban, mert a szemei föltünően villogtak.

— Hol voltál ma este, Ervin?

— A Hungáriában lettünk volna azokkal a limonádén nevelt fiúkkal: a Sztanka Pepivel, a három Rojkó fiúval és Toto cousinnal. Egy kis champ . . . Az ördögben! — csattant föl, látva, hogy a komornyikja, akinek az imént adott rendelést, hogy teát készítsen, a szamovar alágyujtásával bajmólódik. — Hát miért is teázunk mi voltaképen itt?! Hát garçon ember

vagy agglegény vagyok én, akinek a komornyikja főz teát...? Itthon van a grófné?

— Az este nem is volt színházban a méltóságos asszony, csak ugy kilenczig volt nála a báróné, de már az is felment.

Zsolnay felemelkedett helyéből.

— Hisz végre is az asszony kötelessége, hogy teát szervirozzon az urának, vagy mi?

— Igazad van. Eredj át hozzá és költsétek el együtt a teát, amint az jó házastársakhoz illik.

— És téged tán dobjalak ki az ajtón?... Már ilyen pimasz soha sem volt Zsolnay Ervin. Együtt megyünk. Gyere Viktorkám.

— Már hogy beszélsz ilyet?! Ebben az órában csak nem léphetem át egy hölgy szobáját, aki...

— Miféle hölgy?! A barátod felesége csak nem hölgy! Barátnőd, amint én barátod vagyok.

Lénárdy aggódásteli tekintettel nézett Ervinre, akin most kezdett kitörni a pezsgő gőze.

Hasztalan volt minden ellenkezés a báró részéről. Még botrányt csinál ez a megrökönyödött ember, ha nem enged.

Margit a kis szalonnal szomszédos boudoirban volt.

— Bocsánat, grófné, — dadogta a legnagyobb zavarban a báró, — de... de...

— Na bocsáss meg neki, — kaczagott a gróf, — mert máskülönben nem merészkedik belépni ez a szégyenlős fiúcska. Jóestét, édes Margitkám.

Egy kéréssel terhelünk: egy csésze teácskát esedeznénk, mert megdermedve jöttünk haza.

A grófné csak nehezen küzdte le zavarát. Már pongyolában volt s a haja két vastag fonatban szabadon lógott.

— Nos, meg lesz hallgatva a mi alázatos esedezésünk? Számíthatunk egy csésze teára?

— Azonnal! — szólt Margit még mindig nagy zavarban.

— Ülj le ide a kis asztal mellé, Viktor; én majd emitt foglalok helyet.

A kandallóhoz közel álló karszékbe dobta magát. Fejét a szék támlányába vetette.

— Pfü, de meleg van nálad, édes kis feleségem! Miért fütetsz ily pogányul. Itt legalább is 20 fok hőség van.

Margit bizonytalan hangon felelt:

— Csak 15 fok. Az imént néztem.

— Lehetetlen. Nem találod, Viktor, hogy itt pokoli hőség van?

A báró nem felelt, de aggódva nézett Zsolnayra, akin mind láthatóbban vett erőt a kábultság.

— Mit csinálsz? — kérdezte Margit felé fordulva, aki épp a villamos csöngőhöz nyult.

— Megrendelem a teát.

— Nem, ne lábatlankodjék itt cseléd. Csak maradjunk magunkban, en petit comité. Kedélyesen, mint három jó pajtás.

Zsebkendőjével hütögette homlokát. — Olyan kellemes a bizalmas hármás. Mi majd összehordjuk a teakészletet, te pedig, édes asszonykám, gyujtsd meg a légszeszt a szamovár alatt.

Föl akart emelkedni, de visszacsúszott.

— Terringettét! Megbotlottam a szőnyegben.

Margit szinte gépileg készített mindent a teához, mialatt Zsolnay összefüggéstelen szavakat dünnyögött.

— Nincs valahol egy kis gyomorjavítód, pár csöpp sherry brandy?

— Hova gondolsz! — szólt ijedten Lénárdy.

— Hisz épp arról panaszkodtál, hogy meleg van.

— Igaz, de tüzet tűzzel. Adj csak egy kis sherry-t, amíg a tea forr.

A grófné szinte gyermeki szófogadással hozta elő a szomszéd szobából a likörös készletet és mielőtt Lénárdy megakadályozhatta volna, a gróf félig kiürítette a kis üveg tartalmát.

— Nincs is párja ennek az isteni nedűnek; — szólt Zsolnay maga elé tartva az üveget. — Ebben van a vigasztalódás, a földi boldogság, az elveszett paradicsom! Próbáld meg, Viktor, te is. Ez a Lethe vize.

Lénárdy erővel kicsavarta a gróf kezéből az üveget; de már későn volt, mert Zsolnay teljesen elvesztette öntudatát. Hátravetette fejét.

— Szent Isten, rosszul van! Orvost! — kiáltott ijedten Margit.

— Fölösleges, grófné. Rögtön hozok egy pohár friss vizet és rendelek egy csésze fekete kávé. Az ő rosszullétének ez az egyetlen kurája.

Mikor Lénárdy kiment, Margit férjéhez sietett, aki e perczben szenvedélyesen ragadta meg kezét: — Hah! meg vagy végre! Most már nem siklasz ki kezeimből. Óh, milyen édes, milyen gyönyörű vagy te. Te démon, te édes ördögöm, aki a pokol összes kínjain átvittél. Megmondtam, ugy-e, hogy mégis én győzök. Hohó! Zsolnay Ervinnel nem lehet ugy elbánni, mint akartál. Aztán mit is vethetsz szememre? Tán azt, hogy örülten, eszeveszetten szeretlek? . . .

— Ervin! — dadogta rémulten a grófné.

— Talán nem hiszed? Mivel bizonyitom be? De mi jussod is van kétkedni? Hahaha! Tán te is olyan együgyű vagy mint a többi; szememre veted, hogy nem vagyok szabad?! Na lásd, téged szellemesebbnek tartottalak: azt hittem többre becsülöd magadat, semhogy vetélytársat láss egy . . . Hát mi a feleség? Obligát tárgy az ostoba társadalommal szemben. És mi a szerető? Minden. Lényünk kiegészítő része. Ki mondja neked, hogy nem vagyok szabad? A szívem, a szerelmem csak te tartod lekötve, egyedül te, Marietta!

Margit hirtelen és teljes erővel szakította ki karját a gróf kezeiből.

Zsolnay összeszedve minden erejét, fölugrott

és két karjával átölelte Margitot. Borgözös lehellete odacsapott a fiatal asszony arczába, amint reszkető hangon hörögte:

— Hát nem érted: szeretlek és kivüled senkit, senkit! Zsolnay Ervin nem ismer, nem lát mást, csak Mariettát, Mariettát, Mariettát!

— Segítség! — kiáltott kétségbeesett tusa közben Margit.

— Nem, nem bocsátlak! Itt maradsz, itt maradsz örökre a karjaimban, Marietta!

— Megörültél! Te ittas szörnyeteg! — szólt rárohanva az e perczen belépő Lénárdy, aki egy erős lökéssel visszadobta a karosszékbe az eszméleten kívül levő Zsolnayt.

— Köszönöm; — rebegte Margit, aki ezalatt az ajtóhoz menekült és a másik perczen kiszant a szobából.

A lépcsőházban már le volt csavarva a légszesz s a fiatal asszony görcsösen fogódzva a karfába, szinte önkivületben kúszott fölfelé.

Erősen visszaverődött az éj csöndjében a villamos sürgöny hangja és a kandalló mellett olvasgató bárónő ijedtében összerázkódott.

— Ki jöhet ilyen későn? — fordult komornájához, aki éppen a toilette-asztalt rendezte.

A leány félénken nézett ki a középajton, aztán némi csodálkozással mondta:

— Zsolnay grófné ő méltósága.

Anta elrémülve szökött föl helyéből, mikor

a színéből kikelt fiatal asszony zihálva, minden tagjában remegve, megállt előtte.

— Az Istenért, mi bajod, Margit?

A grófné merev tekintettel függesztette szemeit a bárónőre; aztán kimerülten rogyott le a közelben álló székbe. Reszketve nyujtotta ki karjait és görcsösen ölelte magához a bárónőt, a nélkül, hogy egy hangot birt volna szólni.

Anta intett a komornának, hogy kimehet.

— Most már magunkra vagyunk. Szólj, édesem.

A bárónő meleg részvétellel fogta meg a fiatal asszony kezét. Melléje térdelt s gyöngéden dédelgette, mint valami halálra rémült gyermeket.

— Beszélj hát, édes angyalom, mi bajod?

Margit többszöri meddő kísérlet után csak némán függesztette beszédes, lélekbe ható szemeit Antára. Aztán hevesen magához ölelte a hozzája simuló jó barátnőt és szakgatott hangon tördelte:

— Utálok az életet... Utálok magamat...

Többet nem birt kiejteni, mert torkát összekapta a görcs.

A bárónő fölemelkedett a kívülről hallatszók halk beszélgetésre. Az ajtóhoz sietett és kiszólt:

— Ki van odakünn?

— Itt van a grófné? — hangzott kívülről Lénárdy suttogva ejtett szava.

Rétháty bárónő kiment az előszobába, ahonnan visszatérve teljes tájékozással birt a történetek

felől. Anta most már tisztában volt azzal, hogy mit érez, min ment át a fiatal asszony. Olyan fázisa ez a kiábrándulásnak, amely nem egy asszonynak jutott osztályrészül, aki oltárt emelt bálványképeinek lelkében; s ez a bálvány saját kezével döntötte le az oltárt.

Csodálatos tompultság, érzéketlenség követte az átszenvedett izgalmakat Margitnál.

Semmi ellenvetést se tett az ellen, hogy az éjt Antánál töltse és szinte gépileg tűrte, amint a komorna a vetkeződésben segédkezett neki.

Egész éjjel nem jött álom a szemére; pedig mentől kevesebbet elmélkedett közelmúlt eseményei felől. Nyitott szemei a semmiben révedtek; és épp ily tévetegen merengett az a másik tekintet, melylyel saját lelkivilágunk felett tartunk szemlét.

Egy áttörhetetlen chaos itt künn és ott benn egyaránt . . .

XVII.

Lehet, hogy tökéletesen kimosódott volna Zsolnay elméjéből az előtte való napi történet, ha Lénárdy a következő reggel föl nem keresi őt, hogy visszasegitse még akkor is lomhán működő emlékező tehetségét arra a minősíthetlen magaviseletre, amelylyel tán helyrehozhatlanul megsértette, megalázta Margitot.

— Köszönöm, hogy visszaemlékeztettél arra a kellemetlen episodra. Biztosítlak, hogy gentlemanlike fogok eljárni és azon leszek, hogy kiengeszteljem a duzzogó menyecskét. Mivel azonban arra a túlhajtott gyöngéd érzelmeire hivatkoztál, te és Anta, akik annyira a sziveteken viseltétek a feleségem sorsát, nem csekély szolgálatot tennétek az én szép, de fellengzős kedélyű asszonyomnak, ha megértetnétek vele, hogy hamarosan ráun a férfi az efféle ne bánts virág, ne touchez pas à la reine hitestársra, akivel, hogy meg ne sértsük szeméremérzetét, egyébről se beszélhetünk, mint arról, hogy hány szent

van az égben. Hát ez nevetséges; hát ez halálosan unalmas.

Lénárdy megvető tekintettel nézett erre a minden izében frivol emberre. Azután elmondta neki, hogy Margit tegnap fölmenekült a bárónőhöz s valószínűleg most is ott fogja találni.

Mihelyt Lénárdy távozott tőle, a gróf egykedvűen felöltözött, megreggelizett, aztán rendes reggeli sétájára akart indulni, de e perczben Baán Miklóst jelentette komornyikja.

— Ah, jó reggelt! Miféle nagy ujság önt ily korán üdvözölhetni?

A fiatal üzletvezető lehangolt volt s ez verődött vissza szavaiban:

— Levelet kaptam az arcoi orvostól, melyben arról értesít, hogy Darvas bácsi állapota kedvezőtlen fordulatot vett és tanácsosnak vélné valami ürügy alatt haza csalni, mert ha ő küldi, ez gyanut ébreszthetne a betegben.

— Na, ez nem jó jel. Ugy látszik a doktor katasztrófa közeledésétől tart. Foglaljon helyet, édes Miklós, azonnal értesitem Margitot.

Szokott gavalléros öntudatossággal haladt föl a lépcsőn, amelyből semmi körülmény se zökkenti ki a perfekt világfit.

Bekopogott a bárónő lakosztályába, ahol együtt találta a két barátnőt.

— Bocsáss meg, édes Anta, négyszemközt szeretnék pár szót váltani a feleségemmel.

A bárónő készséggel engedett unokafivére óhajának, mert ő nem tartozott az elvált nők amaz osztályához, akik hasonló esetekben csak egy tanácssal állnak elő: »Válj el a férjedtől, ha megsértett; lásd, én is így cselekedtem«.

Mikor magukra maradtak, Zsolnay a feleségéhez lépett, ajkához emelte a fiatal nő jéghideg kezét. Kissé ironikus hangon kezdte:

— Ha szabad e megjegyzést kockáztatnom, nem egészen helyes cselekedet volt tőled, idegen háznál tölteni az éjt...

Margit egy hang feleletet se birt adni, sőt kezét se tudta kivonni férjéből, ami nem az akaratán mult.

Ervin pár perczig hallgatott, aztán gúnyos mosolylyal jegyezte meg:

— Némi mentséggel tán mégis tartoznál...?

— Én nem érzem magamat hibásnak; — felelt Margit halk, szakgatott hangon.

— Nem? Hát ez is felfogás dolga. Senkire se szoktam ráoktrojálni egyéni nézeteimet. De most, ha szabad kérni, sétálnánk le a lakásunkba.

— Kérem, Ervin, ne kívánja még... Nagyon rosszul érzem magamat.

Erre az idegenszerű megszólításra gúnymosoly futott át a gróf ajakán.

— Jegyezd meg, kedves Margit, hogy amit álmában vagy kissé ködös fejjel fecseg valaki, ezt hibául róni föl, nagyon gyermekes, hogy ne

mondjam: éretlen dolog. Ha valamiért bocsánatot kell kérnem, az, hogy ilyen állapotban léptem át szobád küszöbét; de hát erre is van mentség: nem tudtam, hogy mit teszek. Istenem, hát kin nem esett meg már ilyesmi. Ennyiből áll az én főbenjáró vétkem s ezért neheztelni, olyan túlhajtott érzelgősség, amelyből ki kell gyógyulnod, mert ez a kedélyállapot éppen nem kellemes a mindig realisabb férfi előtt.

Margit nagy szemekkel bámult arra a keregett szavakkal beszélő és szinte szinpadiasan gesztikuláló férfire.

Hosszu, kérdő tekintettel tapadt rá. Mintha kutatna, fürkészne valamit... tán maga se tudta: mit...

Mit?... Hát kereste, kutatta azt az eszményképet, melyet a tapasztalatlan fiatal leány alkotott magának s amelyet Zsolnay Ervinben vélt megtestesülve látni.

— Miklós van nálunk és beszélni óhajt veled. Azt hiszem, ő előtte mégis fölösleges ilyen intime belepillantást engedni családi életünkbe.

»Ha szerencsétlen volna, őszintén sajnálkoznám fölötte. Ennyi az egész...«

Rövid ideje tette e nyilatkozatot Baán Miklós egy társaság előtt.

Margit is nő volt, aki épp annyira hiú, mint makacs. Ne sajnálja őt senki.

Csak néma kézzoritással vett búcsút a bárónőtől; így köszönte meg neki azt a ritka barátságot, melyet ez alkalomból tanusított iránta.

Alig hogy távozott Miklós s alig maradt egyedül a fiatal asszony, előtörték a sokáig visszafojtott könnyek.

Hivja haza az atyját, mert ez előnyösebb az egészségére. De más ürügyet kell találnia. Megtalálta az ürügyet, amely nem is volt hazugság.

»Jöjj mihamarább haza, édes, jó atyám. Szükségem van rád; szükségem van jószágos szived tolmácsolta tanácsodra. Jöjj. Légy támaszom. Szükségem van oltalmadra.«

Dél felé ismét bekopogtatott Zsolnay Ervin a feleségéhez.

— Távirat érkezett Arcoból, amely... Egyébiránt mire a hosszú kerülgetés. Legjobb, ha magad olvasod el, kedves Margit.

Odanyújtotta a kezében tartott papirt, miközben arcza aféle obligát komolyságot öltött.

Darvas öreg szolgája küldte a sürgönyt, mely így hangzott.

»Arco. Márczius 11. Darvas urat ma reggel halva találtam ágyában.

Bálint Gáspár.«

OSZK

Georg Meißner Verlag

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

